

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Amerika – skeny II.

Antonín Věžník

Ke Střední Americe počítáme zúženou část na jihu severoam. pevniny, která tvoří pevninské spojení obou kontinentů na Z. polokouli, a dále sem přísluší ostrovní pás Velkých a Malých Antil, označovaný též dohromady názvem Západní Indie. Přírozené hranice pevnin. části Střední Ameriky by nejlepe tvořila šíje Tehuantepecká na SZ a šíje Panamská na JV, avšak často k ní bývá počítáno i celé Mexiko a SZ hranice bývá ztotožňována se st. hranicí Mexika a USA. Při tomto omezení bývá Stř. Am. pak považována za součást tzv. Latinské Ameriky.

Středoamerické republiky

tvoří šest zeměpisně si podobných republik: Guatemala, Honduras, Salvador, Nicaragua, Kostarika a Panama, nově Belize, dříve Br. Honduras a Panamské průpl. pásmo, ovládané USA. Všechny státy s výjimkou Salvadoru a Belize mají přístup k Tichému i Atl. oceánu.

Guatemala

of. název - Guatemalská republika, República de Guatemala

Nejlidnatější středoam. rep. - rozloha - 108 899 km², 8 200 tis. obyv. /86/
Rozkládá se na sz. Stř. Am. a hraničí s Mex., Bel., na jehož území si činila nárok, s Hond., a Salv. Jih a střed státu tvoří Středoam. Kordillery, sever část Yucatánské plošiny, porostlé tropickými pralely.

Obyvatelstvo - až 8,94 tis. /89/ hustota - 82 obyv./km²
vývoj - 1965 - jen - 4 336 tis. /40 obyv./km² /

z toho asi 50% indiánů, 44% mesticů /tzv. ladinové/mišenci, zbytek tvoří kreolové, potomci španělských dobyvatelů, a černoši.

Hlavní město - Guatemala la Nueva - asi 1. mil. obyv. /83/

572 tis. (64)

Guatemala - Historický vývoj - K původním obyvatelům Guat. patřili Mayové. Za počátek šp. kolonizace se označuje rok 1523, kdy sem Hernán Cortés vyslal expedici v čele s Pedrem de Alvaradem, která obsadila dnešní guat. území a přičlenila ho ke šp. koloniální říši. Ze šp. područí se země vymaňuje v roce 1821 a na krátkou dobu se připojuje k Mexiku. V roce 1823 se spolu s dalšími terot. stává členem federace Spojených provincií Stř. Ameriky. Po jejím rozpadu je G. v roce 1839 prohlášena sam. republikou. Nasklonku 19. a na poč. 20. stol. je její vývoj poznamenán expanzí severoam. monopolů. Určitá demokratizace života se uskutečnila až po 2. sv. válce, zejména roku 1951, kdy se g. prezidentem stává plukovník Jacobo Arbenz Guzmán. V červnu 1954 došlo pod vedením americké CIA k invazi žoldnéřských vojsk ze sous. Hondurasu a moci v zemi se ujala proam. vojenská diktatura.

Státní zřízení - republika, vznik státu - 15.9.1821 / datum získání nezávislosti - st.svátek/, v letech 1954-86 se vzemi střídaly proam. voj.diktatury/ a to i přes formální udržování parlamentních institucí/, jimž padlo za obětí přes 100tis.lidí, dalších 35tis. bylouneseno, a na 120 tis.osob uprchlo před terorem do zahraničí.

Od ledna 1986 civilní režim, od začátku 60.let vedou dem. a vlastenecké síly proti reakčním vládám ozbrojený boj.

V čele státu stojí prezident, zákonným orgánem je jednokomorový Národní kongres, má 100 poslanců volených obyv. na 5 let.

Administrativní dělení: 22 departementů a oblast hl.města.

Hospodářská charakteristika:

hospodářsky je Gua. málo vyvinutým zemědělským státem se značnou závislostí na zahr.kapitálu, hlavně severoam.monopolech, zejména United Brands Co., do r.1970 působící pod jménem United Fruit Co..

základem ekonomiky je pěstování zem.produktů určených pro vývoz, zejména kávy - 220 tis.t - 6.místo naSv., krize s odytem, zhoršená hosp.situace země. Obdělává se 13,5% z celkové rozlohy země, většinou pro plantáže kávovníka a banánovníka - patří-monopolům, prod.banánů 400tis,T. / 15.místo/ Zem.vytváří 28%HNP, pracuje v něm 51,2% ke,akt,obyv., 2% populace kontrolují 3/4 veškeré půdy, přetrvávají často i polofeudální vztahy.

Dále se pěstuje - cukrová třtina - 7,4 mil.t. , bavlník , pro dom. spotřebu rýže,kukuřice ,fazole, konopí atd., V horských obl se chová skot - 1,8 mil. ovce - 670tis., vepři,koně,

Trópické lesy pokrývají 45% plochy státu,poskytují vzácná a barevná dřeva, esence a kaučuk.

Nerostné bohatství- je značné,ale dosud málo využív.- těží se polymet.rudy- Pb,Zn., chromové rudy,dále ropa,kadmium,Au,Ag, zatím nevyužita jsou ložiska Sn,Cu,Hg,U,Az Fe,Mn,uhlí apod.

Průmysl- vytváří 16% HNP,

kromě těžebního zaměřen především na zprac. zem.produktů / výroba piva, cukru,rozp.kávy,margarinu apod./,dále závody textilní,papírenské, farmauc. cementářské,sklářské, a výroba plastů,- chicle

Doprava: je nedostatečná a velmi drahá, 1828 km žel.trati /především k přepravě zem.produktů z plantáží,spojení s Mex. a Salv., silnic- 17 278km, 511 km tzv.panamerická dálnice, Odlehlé kraje na S mají s J jen letecké spojení, 383 letišť, mezinár. letišť La Aurora, národní letecká spol.A Aviateca, čtyři námořní přístavy,obchodní loďstvo chybí. Námořní a letecká doprava je v rukou severoam.společností.

Př. Puerto Barrios /Karib.m./, Champerico - Tich.oc./ , San José - Zahr.obchod: výváží se hl.káva,včetně rozpustné? ,bavlna, cukr,banány, apod. dovážejí se hl. zákl.výrobky zprac.průmyslu,stroje,dopr.zařízení,paliva, potraviny.

Hl.obchodní partneři - USA - 2/3, SRN,Japonsko a Salvador

Měna - 1 quetzal = 100 centávů

Styky s ČSFR - of.styky navázány po 1.sv.válce, V roce 1926 v Guat., 1928 - u nás zřízeny honorární konzuláty. Dipl styky na úrovni vyslanectví navázány v r.1930. 80.léta ve stádiu klidu ??

Dovoz kávy, vývoz - stroje - kovobr.,text.,kožeďel., dopr.prostředky, ----- oděvy,bižuterie,krajky...

Města: nad 25tis.obyv. - Escuintla

Quezaltenango

Honduras - Historický vývoj území H. bylo objeveno Španěly v roce 1502, později dobyto Hernánem Cortérem a připojeno ke kol. říši M. Ze šp. nadvlády se země vymanila r. 1821 a o 17 let později po zániku tzv. Federace SP. Stř. prov. - byla 5. 11. 1838 prohlášena nezáv. republikou. Od druhé pol. 19. stol. se o H. začíná zajímat V. B. a USA. Tlak W. v pozdějším období zesílil natolik, že v roce 1905 vyústil v přímou vojenskou intervenci, která měla za úkol posílit pozice severoam. kapitálu v této zemi. H. se dostává do silné závislosti na USA a zůstává v ní prakticky dodnes. Mezi zeměmi Stř. Am. drží smutný primát v počtu státních převratů - od získání nezávislosti se jich zde uskutečnilo více než 120. V roce 1982 se moci ujala civilní vláda proam. zaměřená, proti níž vedou vlastenecké síly ozbrojený boj..

Honduras - Honduraská republika ., República de Honduras
soudeí na Z. s Guatemalou, na J. se Salvadorem a na V s Nicaraguou, Na s. omýván Karib. m. na J. má zálivem Fonseac přístup k Tich. oc.
Rozloha - 112 088 km², žilo - 4 514 tis. obyv. /86/ 5 138 /90/
2 363 /66/
hustota zalidnění - 44 obyv./km²
Státní zřízení: republika, vznik - 15.9.1821 - st. svátek, získání nezávisl. protilidový režim, horlivý stoupenec severoam. imperialismu ??, x Nicarag... demokratické a vlastenecké síly vedou proti reakční vládě ozbrojený boj ??
V čele státu je a vlády je prezident, volený obyv. na 4 roky.
Zákonodárným sborem je jednokomorový Národní kongres - má 132 poslanců volených obyv. na 4 roky.
Administrativní dělení: 18 departementů , které sedělí na distrikty a obce
Obyvateľstvo /- převládají mesticové 86%, 10% indiánů - /kmeny Mesquito, Paya a Xicaque/, zbytek tvoří meolové, černoši..
Hlavním městem a jediným velkoměstem je Tegucigalpa - 503 000 obyv, na jihu státu , 190 its. /66/.
Další města: nad 100tis. San Pedro Sula
nad 25tis. Puerto Cortés
El Progreso
La Ceiba
Danlí
Choluteca
Hospodářská charakteristika:
rozvojová agrární země, která se zaměřuje na pěstování zem. plodin pro export
Obdělává se se asi 7% z celkové roz. země, v první pol. 70 let byly uskutečněny určité reformy/ zejména zem. ref., jež částečně omezila moc latifundistů a umožnila vznik družstev, jejichž cílem byla v podstatě kap. modernizace země a její ek. struktury, tyto reformy jsou však v souč. době odbourávány a soukromý kapitál a nadnárodní, zvláště severoam. monopoly mají opět rozh. postavení./ V 60. letech - 2/3 orné půdy patřily United Fruit Co. a jiným společnostem.. pokles cen kávy a banánů na sv. trzích silně poškodil fin. situa

země. Zem. vytváří 31% HNP, zaměstnává - 55% ek.akt.obyv.vysoká koncentrace vlastnictví půdy, pěstují se banánovník - 1.mil.t. - olo-1⁵ místo Sv. kávovník - 118 tis.t., cukrová třtina - 2,7 mil.t.,kakaovník,tabák,bavlník Pro výživu obyv. má největší význam kukuřice - 539 tis.t., fazole,čirok, Horských pastvin a luk,pokrývají 30% státu, se na V.využívá k chovu skotu - 3,5 mil.ks., chovají se drůbež,vepři ,koně.

V trop.lesích/27% rozlohy/ se těží vzácná a barevná dřeva, gutaperča a terpentýn. / mahagon,cedr/

Nerostné bohatství: poměrně značné,avšak exploatována jsou pouze ložiska-Pb,Ag,Au,Zn -,ropa - severoam.koncerny, naleziště - Cu.soli,Mn,Fe, uhlí a dalších nerostů nejsou zatím využívána

Průmysl: vytváří 24% HNP, a je slabě rozvinut - potrav.- cukrovary, pivovary,nealkohol.nápoje,, textilní, částečně i kožeděl., chem entářský, a papírenský.

Doprava - zdaleka nezvládla celé území státu. Má k dispozici pouze - 1735km.železnic,jen při sev,pobř., 9 154km.silnic - některé části země jsou bez dopr.spojení,244 letišť, a dvě mezinár.,národní letecká spol. Servicio Aéreo de Honduras. Obchodní loďstvo je malé - 68tis.brt., nejvýzn.přístav - Puerto Costtes nasev. a Amapala na j., loďstvo pluj. pod vlajkou Hondurasu patří z velké části severoam.monopolům.

Zahraniční obchod: vyvážejí se především banány a káva /40% hodnoty exp./ dále dřevo,maso-ev.živý dobytek,nerostné sur.,

dovážejí se - stroje, mot.vozidla,výrobky zprac.prům.chem.prod.,

Hlavní obch.pártněři - USA, 2/3, SRN,Japonsko,Guatemala

Měna : 1 lempira = 100 centávů

Styky s ČSFR: dipl.styky navázány r.1930,na úrovni vyslanectví,20!5.1976 povýšeny na velvyslanectví. Vyvážíme stroje a dopr.prostř.,textil.přízi, nitě, kancelářské potřeby,.. dovoz - káva,kůže, některé zem-produkty.

Salvador/-Historický vývoj - Roku 1524 obsadil salvadorské území šp.dobyvatel - Pedro de Alvarado a přičlenil toto území k držávám Madridu v L.Á.

V roce 1821 povstalo obyvatelstvo proti Španělům a vyhlásilo nezávislost země. S. se stal členem zsv. federace Spojených prov.Stř.Ameriky, která byla vyhlášena r.1823,Po jejím rozpadu 1841 se stal sam.republikou. Začátkem 20.stol získal rozhodující pozice v této latin.am.zemi severoam.kapitál

Salvador - : Salvadorská republika, República de El Salvador
nejmenší střeđoam.rep. - rozloha - 21 393 km²
Jediná má přístup jen kTich.oc. Hraničí naSZ s Guatem.,na SV s Hondurasem
a na JV s Nicar.
Státní zřizení: republika, vznik státu - 15.9.1821, st.svátek,
po období vlád vojenských nebo vojenskocivilních junt od roku 1984 civilní
protitilidový ? režim podporovaný severoam.imperialismem, prakticky od roku
1979 probíhá v zemi obč.válka...
V čele státu stojí a vlády prezident volený obyv.na 5 let..
Zákonodárným sborem je jenokomorové Zákonodárné shromáždění má 60 poslanců
volených obyv. na 2 roky.
Administrativní dělení: 14 departementů
Obyvatelstvo: 5 232 tis. /86/ 5,6 (47) 5 252 /90/
3 037 tis./66/
hustota zalidnění - 248 obyv./km²
z toho 89% míšenců, 10% indiánů, 1% bílých
Hlavní město - San Salvador - 915 tis.obyv. , 281 tis./64/
leží ve vnitrozemí
další města - nad 100 tis. Santa Ana
nad 25 tis.- Sonsonate
Nueva San Salvador
Zacatecoluca
San Miguel
všechna leží ve vnitrozemí...
Hospodářská charakteristika: Rozvojový agrárně průmyslový stát patřící
k nejrozvinutějším ve Střední Am., rozhodující pozice v jeho ek.má kapitál
USA/více než 80% severoam.spol./. rovněž půdy je lépe využito,23% z celkové
rozlohy.
Zemědělství: podílí se 25% na HNP, 36?5% ek.akt.obyv.
60% veškeré obdělávané půdy vlastní latifundisté /2,5% populace/, zatímco
2,3% půdy patří drobným rolníkům /40% populace/, pozemková reforma z t.1980

vyvlastnění pozemků přes 500 ha za plnou náhradu, zatím těžkou situaci
většiny rolníků nevyřešila.
Celé hospodářství se zaměřilo na pěstování a vývoz kávy - 156 tis.t,9.Sv.
spolu s Guat.největší prod.ve Stř.Am. Její pěstování a vývoz je ze 3/4
v rukou cizích společností.
dále se pěstuje bavlník - ,kukřice,cukrová třtina,rýže,luštěniny,čirok,
trop.ovoce,sisal,tabák atd. Živočišná výroba ,hl,chov skotu - 1,19 mil.
má menší význam , vepři,drůbež.. Louky a pastviny pokrývají 29% rozlohy
státu. Lesy 24% - poskytují cenná dřeva, hlavně balzu.
Nerostné bohatstvítěží se menší množství plymet.rud. Cu rud,uhlí,menší
zásoby - Au,Ag,solí,vápence,- těžba nepatrný význam, některá ložiska
Zn,Cu,Pb,Fe,uhlí,Pt dosu nejsou prakticky využívána
Průmysl: podílí se 21% na HNP,hlavním výrobním odvětvím je potrav.prům.
- mlýny,pivovary,cukrovary,závody na výrobu rozpustné kávy,.poměrně roz.
je i výroba textilní,cementářská, a hutní i zproc.ropy, průmysl je rozvi-
nutější než v ostat.republikách. - San Salvador
Doprava: 755km železnic, z toho 499kmmajetkem severoam.spol., 9 336 km
silnic,Leteckou a námořní dopravu provozují společnosti USA, domácí le-
tecké spol. TACA a AESA, 161 letišť, mezinár.letiště v Ilopangu,
nejdůležitější námořní přístav - Acajutla, dále La Libertad/pro hl.m./,
a La Unión
Zahr.obchod: vyváží se káva 70% exp.,dále bavlna a cukr,sisal,
dovoz - stroje avýr.zařízení,dopr.prostř. a ropa
Největší obch.partneři- USA asi 1/2 pol.,SRN?Guatemala,Nizozemí, a Kostari
Měna: 1 colón = 100 centávů
Styky s ČSFR:dipl.styky navázány po 1.sv.válce,avšak nebyl zřízen samostat
zastup.úřad,Po 2.sv.válce, dipl.styky ve stádiu klidu. Vývoz - os.auta,
obr.stroje,kož.stroje,nářadí ,tiskařský papír, bižuterie...
dovoz - zelená káva

Nicaragua - Historický vývoj - V.břehy dnešní Nic. byly objeveny K.Kolumbem při jeho čtvrté zam.plavbě v letech 1502-04. Ke šp.koloinálnímu panství byla země připojena v r.1522 a z podrúčí M. se jako další středoam.země vymanila v roce 1821, kdy se stává členem tzv.fedérace S.Pojených prov.Stř.Am. Po jejím rozpadu 30.4.1838 prohlášena sam.republikou.

Vzhledem ke své významné poloze se N.stala ohniskem zájmu V.B. a později USA. v roce 1912 provedly USA v N. přímou voj.intervenci na obranu zájmů svých monopolů a okupovaly jí až do roku 1933. Od roku 1937 až do července 1979 se USA v N. opíraly o diktátorský režim somozovské dynastie, stále se stupňující odpor nejširších vrstev nic.lidu proti této diktatuře, v jehož čele stála Sandonovská fronta nár.osvobození, vyústil nakonec ve všelidové povstání, kterým byla v červenci 1979 krvavá proam.somozovská diktatura svržena...

Nicaragua - Nikaragujská republika, /República de Nicaragua/

rozloha - 130 000 km²

rozlohou 3.největší středoam.rep. Na s.hrabičí s Hondur. a Salv., na J. s Kostarikou, na V. ji omývá Karibské m. a na Z. Tichý oc.

Vznik státu - 15.9.1821 ,st.svátek

Státní zřízení- republika, v čele státu je prezident volený obyv. na 6 let

Zákonodárným orgánem je jednokomorové Národní shromáždění, má 96 poslanců volených obyv. na 6 let.

od 1979 zde byla sandinovská rev.vláda, realizovala pokrokové ? společenskoek.přeměny soc.zaměření ve snaze odstranit feudální zaostalost, závislost ekonomiky na kap.monopolech a vybudovat sociálně spravedlivou společnost ?? s širokou účastí lidu na řízení státu...

prakticky od roku 1979 vedl proti ní severoam.imperialismus nevyhlášenou válku prostřednictvím konrarevolučních organizací ??? , politicky a finančně podporoval , nutný až vyjíměný stav, 1985 - proto zrušena některá občanská práva a záruky....

Administrativní dělení: 6 oblastí a 3 zvl.zóny, na něž je rozděleno 16 dep

Obyvatelstvo: 3 385 tis. /86/ .43 (94) 3 871 /90/ a disrikt hl.m.

1 655 tis. /65/

hustota zald. 29 obyv/km²

Tvoří je míšenci - indiánů a bělochů , 69% mesticů, 17% je bělochů, 9% černochů, a 5% Indiánů / kmeny Miskito,Sumo, a Rama/

Životní a kulturní úroveň obyv.je jedna z nejnižších v celé L.Am.

Hlavní město - Managua - 820 000 obyv./86/

275 its./64!/ na jihu země, kde leží i všechna

větší města: nad 100 tis. - León

nad 25 tis./ - Chinandega

Matagalpa

Masaya

Granada

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, málo rozvinuté

hospodářství, od vítězství lidové revoluce /79/ prováděla vláda hluboké ek. přeměny, v současné době existují čtyři formy vlastnictví :státní / vytvořené mj.na bázi konfiskace Somozova majetku/, soukromé / patřící velkému aštr. místnímu kapitálu/ ,drobné / předstávající zájmy drobných výrobců/ a družstevní /zauj.zvl.důležité místo v zem./n, znárodněny byly banky ,poj. zahr.obchod,nerostné boh...., provedena byla pozemková reforma .-,zřízeny st.statky /asi 1500/ a zem.družstva různého typu

tížíví hosp.situace ,vlivem ozbrojeného boje..,v r. 1985 USA uvalily embargo rostlo zahr.zadlužení...

Zemědělství: zaměstnává - 38,4% ek.akt.obyv., vytváří - 23% HNP. dříve - plnntáže - United Fruit Co., nejvíce plantáží při tichooc.pobř.
pouze 6% orné půdy, na 20% z celkové plochy zem.půdy hospodaří st.statky, na dalších přibl.20% asi 3100 zem.družstev, zbytek je soukromý sektor /podíl latifundistů však poklesl z dřívějších 36% na dnešních 11% / ,Zhruba na 1/3 orné půdy se pěstuje káva / 43 tis.t./ a bavlník / 25 tis.t/, dále se pěstuje - cukrová třtina, banánovník, tabák, rýže, čirok, proso, luštěniny, ovoce, sisal, kukřice. V živočišné výrobě převládá chov skotu - 1 680 tás.ks, q a prasat, arůbež, koni.rybolov

V trop.lesích, dříve am.a kan. společností, dnes? těžba vzácných dřev ,Ma V. a chicle /surovina pro výrobu žvýkáci gumy. 47% plochy státu - lesy..

Nerostné bohatství: pom.značné nerostné zdroje, -Pb, Zn, Sn, Ni, HG, Fe, Au, Ag, W, Mn, At, Al, U, S, chybí však zásoby uhlí, ropy, zem.plynu. nositele energie je nutné dovážet/obtěž se zásobováním energií/, v žádné nepatří do lo svět.

Průmysl: slabě rozvinut, zam.asi 20% akt.obyv., vytváří 26% HNP, r.1983 byl schválen 10 letý plán rozvoje těž.prům., který měl rostoucí význam pro export, největšími výr.zař. rafinerie ropy / kap. 750 000t ročně/ a textilní kombinát - Managua, dále prům.cementárenský, cukrovarnický, pivovarnický, tabákový, výroba inst.kávy, nealko-nápojů, čistírna bavlny, v posl.době se rozvíjí i prům.gumárenský.

Doprava: na nízké úrovni, sil.síť- 27 750 km, součást Panam.dálnice, 453km žel.tratí, převážně při Tich.oc., buduje se spojení mezi Tich.oc. a Karib.pobř.,

Let. anám.dopravu obst.podniky USA, dnes- domácí letecká společnost - Aeronica, 428 letišť,mez.letiště u Managuy, nejdůležitější přístavy nám. - Corinto -nařich, a Puerto Cabezas na Atl.pobř.

Zahraniční obchod: výváží se káva -40% exportu, dále bavlna, cukr, masné kůže, trop.ovoce výrobky, zem.produkty tvoří 60% exp., dále zlato, stříbro, dřevo a některé jiné nerosty.

Dovoz - stroje, dopr.prostř., palivo, spotř. a prům.znoží, Nejvíce -dříve USA až 47%, obch.embargo USA vedlo k získání některých nových trhů v Kanadě, Z.EU, v Lam.Am., a Japonsku. Významnou hosp. pomoc poskytovali země soc.spol.- býv., od 1983 byla Nic. v RVHP jako pozorovatel kromě těchto zemí i Indie - obchod.

Měna: 1 cordoba = 100 centavů

Styky s ČSFR: dipl styky navázány v roce 1930 na úrovni vyslanectví, Za S omzovy dikt.nebyly udržovány, obnoveny v 1979 na úrovni velvyslanectví, Vývoz zejména- stroj.výrobky, traktory, nákl.auta, obr.stroje, kož. a text.stroje, dovoz - zem.výrobky, káva, bavlna aj.

Kostarika /

Kostarická republika , República de Costa Rica na pobř.Karib.m., a Tich.oc., na S sousedí s Niakraguou, na JV s Panamou. nejmenší středoam.republika - rozloha - 50 700 km²

Vznik státu - 15.9. 1821 , st.svátek

Státní zřízení - republika, pom.stabilizovaný burž.dem.režim, nemá armádu rozpuštěna v r.1949, nahrazena Civilní a Venkovskou gardou. V čele státu stojí prezident i vlády, voleny obyv.na 4 roky

Zákonodárným sborem je jednokomorové Zákonodárné shromáždění, má 57 posl. volených obyv. na 4 roky.

Administrativní dělení: 7 provincií, které se dělí na kantony a okresy

Obyvatelstvo: 2 666 tis. / 86/ 3,3 (1,3) 3 015 tis. /90/

1 488 tis./66/

z toho 80% tvoří kreolové / potomci hlavně Španělů, Skandinávci a Němců/
kolem 10% připadá na mestice, 3% na černochoy, 1% na Indiány

Hlavní město: San José - 250 tis. /86/ 272 tis.

173 tis. /64/

další města : nad 25 tis. Nicoya

Puntarenas

Alajuela

Limón

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, se značnou záv.na
zahr.kapitálu / sevroam.brit.fran. zapadomém/vševládná United Fruit co. se
tu kryje názvem Compania bananera de Costa Rica., patří k hosp. nejvyspěl.
státům Stř.Am.

Zemědělství: zaměstnává 23,8% ek.akt.obyv. vytváří přes 30% HNP, využívá
se 16,4% celk.rozlohy, přičemž velcí pozemkoví vlastníci /1% pop./ obhosp.
40% veškerých pozemků. Pro export se pěstuje především kávovník - 170 tis.t.
10-13 Sv. a banánovník - 1 530 tis.t. 10-14 Sv., dále kakaovník, a cukrová
třtina, obyvatelstvo pro svou potřebu pěstuje kukuřici, rýži, fazole, arašidy,
Chová se skot, drůbež, vepř... cedr, mahagon, eben a tzv.růž.dřevo

Tropické lesy /lesnatost dosahuje až 70%/poskytují vzácná dřeva a kaučuk

Nerostné bohatství: značné i když ještě nedostatečně využívané, těží se Au,
Ag, Mn, Al, diatomit, vápenec, ex.ložiska - Cu, Fe, Zn, Ni, Pb, aněkterých dalších
surovin /geol.výzkum není ukončen

Průmysl: zam. asi 22% ek.akt.obyv., vytváří 25% HNP, převažují malé a stř.
podniky na zprac. zem.produktů, dřeva, dále raf.ropy, prům.textilní, obuvnický,
kombinát na zprac.bauxitu, a montážní závod na výrobu elektrospotřebičů.

Doprava: silniční síť - 27 300 km, z toho - 664 km Panam.dálnice žel.síť -
1389 km, z pol.plantážní, hlavní trať spojuje pobř.obou oc.

vlastní letecká spol.nejdůl.mezinár.letišťe - Juan Santamaria, K.nemá obch.
loďstvo, ale pod její vlajkou pluje určitý počet severoam.lodí..

Panama - Historický vývoj - Na počátku 16.stol.kolonizovali území
Španělé. Roku 1821 se stala koloniální država Madridu nezávislou a
připojila se k federaci Velká Kolumbie. Později se dokonce osamostatnila
jako Stát úžiny, ale pak zůstala součástí Kolumbie až do roku 1903, kdy
byla vyhlášena nezav.Pan.rep. Ta se brzy stala zcela závislou na USA
které usilovaly o vojenskou kontrolu nově vybudovaného Pan.průplavu.
Z tohoto důvodu vnutily P.nerovnoprávnou smlouvu, podle níž bylo zří-
zeno průpl-pásmo /viz../, které bylo dáno pod plnou svrchovanost USA.
Tímto aktem byla P. rozdělena na dvě části a její sam. byla po dlouhá
desetiletí pouze formální, ve skutečnosti země byla polokolonií USA.
Dlouholetý národně osvobozenecký zápas panam.lidu ze revizi ponižujících
podmínek smlouvy byl nabyt zvláště velkých rozměrů v podlesním období.
Po převratu uskutečněném v říjnu 1968 se k moci dostala nacoinalisticky
orientovaná vojenská vláda, jejíž úsilí se zaměřovalo především na omezení
vlivu USA, po několikaletém obtížném jednání byla v září 1977 ve Wash.
počepsána nová smlouva o Panam.průplavu, kterou i když jde o kompromis, lze
označit za poč.pozitivní cesty k celkovému osvobození země z am.vlivu..

hl. přístavem na pobř. Karib. m. je Limón, na Tichom. pobř. - je to Puntarenas, dále Golfito a Quepos

Zahraniční obchod: vyváží se káva, banány a jiné zem. produkty - přes 70% exportu, dále dřevo a některé prům. výrobky, dovážejí se nejrůz. spotř. zboží rppné prod., stroje, prům. celky, stav. mat. Hlavní obch. partnři jsou - USA 1/2 SRN, Salvador a Guatemala

Měna: 1 colón = 100 centimů

Styky s ČSFR: dipl. styky navázány po I. sv. válce, dipl. agendu vyřizovalo čs. vyslanectví v Caracasu. Podruhé sv. válce došlo k obnovení dipl. styků. Konzulární agendu vyřizuje čs. velvyslanectví v Mexiku.

Vývoz - stroje a dopr. prostředř. ruční nástroje, textil. přízi a nitě, papír aj, dovážíme - kávu, ovoce a ořechy...

PANAMA

Panamská republika, República de Panamá

zabírá mezi Kostarikou a Kolumbií nejužší část pevninské šíje, spoj. oba am. kontinenty, pobř. Atl. a Tich. oc.

Rozloha: 75 650 Km², včetně Panam. průpl. pásma, pak 77082 Km²

Vznik státu: 3. 11. 1903, datum vyhl. nezávislosti, stát. svátek..

Státní zřízení - republika, burž. dem. stát, v němž po přechodu k civilní vládě v roce 1978 / po období voj. vlád 1968-78/ probíhá složitý proces o zachování dem. vývoje a soc. ek. vymožeností...

V čele státu a vlády stojí prezident volený obyv. na 5 let, Zákonodárným sborem je jednokomorové Zákonodárné shromáždění, má 67 poslanců volených obyv. na 5 let

Administrativní dělení: 9 provincií a 3 autonomní indiánské rezervace

Obyvatelstvo: 2 227 tis. /86/ 2,6 (94) 2 418 tis. /90/
1 287 tis. /66/

Hustota zalidnění : 31 obyv./km²

8% Indiáni a 2% obyvatelé asijského původu

úřední řeč: španělština

Hlavní město - Panamá - 655 tis. /86/ 3343 its. /66/

na ticho oc. pobř., při vjezdu do průplavu, s předm. - San Miguelito..

2. nejv. - Colón - 90 tis. - při sev. vjezdu do průplavu

nad 25 tis., - David
La Chorrera

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, v níž má rozhodující pozice zahraniční, především sveroam. kapitál, hospodářství plně ovládané USA, projevuje se vliv Panamského průplavu, poplatky za jeho pronájem tvoří podstatnou část panamského nár. důchodu

mezinárodní bankovní centrum, projevují se znaky vymanit ekonomiku ze závislosti na vývozu exp. plodin, významným zdrojem příjmů je rovněž reg. poplatek rejdařů / laciná vlajka/, turistika a provoz kanálu, projevuje se vysoká závislost ekonomiky na službách /56% HNP/

Zemědělství: využívá 14% z celkové plochy, zaměstnává - 25,0% ek. akt. vytváří 13% HNP, převažuje plantážní zemědělství, které pěstuje především banány - 1,25 mil. t. 10-15 Sv., dále cukrová třtina, kávovník, kakovník, rýže, kukuřice, luštěniny, konopí abaccá, chová se skot, vepř. a drůbež.. při pobř. se loví ryby

tropické lesy - až 70% z celkové rozlohy státu - vzácné dřeviny, mahagon

Nerostné bohatství: ložiska Au, Ag, Mn, a zejména Cu, ropy, Al, se zatím využívají jen v omezené míře

Průmysl: vytváří 13% HNP, především podniky na zprac. domácích zem. surovin, cukrovary, pivovary, lihovary, konz. ovoce, zeleniny a ryb, výroba nealko. nápojů, kond. a suš. mléka, dále prům. papírenský, výroba st. hmot, petrochemie a textilní prům. - Ciudad de Panamá.

Doprava: 490 km žel. + 360 km plan. drah, 7 885 km silnic převažuje..

letecká doprava - dom. letecká spol. - Air Panama International a Copa, 151 letišť, mezinár. letiště - Tocumen

Námořní dopr. - pro nízké registrační poplatky je pod Pan. vlajkou zareg. mnoho cizích lodí, zahr. firem, většinou z USA, celková tonáž přes 8 mil. BRT,

nejdůl.n amoř.přístav Balboa

Zahr.obchod: vyvážejí se banány, ropné výrobky, garnáti, ryby, krevety, kakao
káva, textilie, dovoz - zejména potraviny, surová ropa, stroje, dopr.
zařízení, zákl.výrobky zprac.prům.

první místo zaujímá USA - 4/5 vývoz..., dále Ekvádor, Venezuela...

Měna: 1 balboa = 100 centesimů

Styky s ČSFR: dipl.styky navázány po první sv.válce, po druhé sv.válce ve
stádiu klidu. 3.5.1973 normalizovány a povýšeny na úroveň velvyslanectví
Vyvážíme - grafické a text. a koželuž.stroje, textil, obuv, sklo, bižuterii
papír, dováží se banány

Panamské průplavové pásmo

Panama Canal Zona, - je dlouhé 82km, široké 16km a má rozlohu 1676km²

nověji se uv. jen - 746km², žije zde 52 tis.obyv, z toho 30% jsou Američané,
zbytek hlavně Indiáni, sídlo správy - Balboa Heights /10 tis.obyv./ leží
při J.vjezdu do průplavu, poblíže města Panamá

§Území průplavu bylo pronajato Panamou USA za stanovený roční poplatek,
nyní dox roku 2000, část pásma, podle smlouvy z roku 77, až 55% bylo předáno
Panamě...

Průplav začala stavět v roce 1881 farnc.spol., v jemínž čele stál tvůrce
Suezského průpl. Ferdinand Lesseps, která však pro řadu obtíží stavbu nedo-
končila. V r.1902 ji převzaly USA a v r.1903 inscenovaly osamostatnění kol.
prov. Panamy, povolné k uzavření smlouvy o pronájmu průpl.pásma.

Průplav byl dokončený v r.1914, je 81,6 km dlouhý, na dně má max.šířku 91,4m
hloubka je 12,5-13,7m. Tvoří je dvě oc.části a jedna pevnin.část -umělé
Gatunské jez. /420 km² / s hladinou ve výšce 26m n.m., výškový rozdíl se
překonává třemi zdymadly. Podél průplavu vede žel trať, na které lok.vleku
lodě. Strategický a hosp.význam průplavu je nesmírný, jeho použitím se zrk-
cuje cesta mezi oběma oc. o 8 tis.km. Ročně proplouvá průpl. kolem 12-13tis.
lodí, s nákladem více než 150 mil.t., více nákladu jde z Tich. do Atl.

Průplav spravuje spol.Pan.průpl. a velitelství ozbrojených sil USA v průpl.p.
USA získávají provozem průpl. značné zisky, Panamě však platí z toho malý
zloemk, proto stále vzrůstá hnutí za získání svrchovanosti v oblasti průplavu.

Belize - Historický vývoj - území dnešního Belize patří stejně jako sous.
Mex. a Guat. k oblastem starých indiánských kultur, zejména mayské civili-
zace. To ostatně potrvuje i dnešní název země, vytvořený z ind. Bel Itza
- což je cesta z Itzy.. Kolem roku 1639 se na pobř.dnešního Belize začali
usazovat angličtí piráti. V pozdějším období došlo v této oblasti ke střet-
nutí brit. a šp.zájmů. Z bojů vyšli vítězně Britové, kteří po roce 1798
def.ovládli zdejší území. Roku 1862 se dnešní B. stalo britskou kolonií
spravovanou z Jamajky, později samosprávnou kolonií. V roce 1954 bylo pod
názevem Britský Honduras prohlášeno za korunní kolonií s omezenou samosprávou.
O deset let později získal B.H. tzv.vniřní autonomii, později byl přejme-
nován na Belize. V 70.tých letech se stal B.znovu jablkem sváru ve středoa-
m. obl.: Británie se nechtěla rozloučit se svou kolonií, které měla podle
deklarace VS OSN udělit samostatnost, současně si však nároky na území B,
činila Guatemala, jejíž vládnoucí kruhy na sklonku 70.tých let několikrát
vyhrožovaly, že země - pokud jí nebude udělena sam.se zmocní násilím.
Důvodem zvýšeného zájmu o B. jsou především bohatá ložiska ropy, která
byla vposl.době na jejím území ojevena a o jejichž exploataci usilují pře-
devším severoa.momopoly, v jejichž zájmu se v této oblasti angažuje guezem.
diktátorský režim. Po složitých jednáních došlo k dohodě, podle které
V.B. poskytla k 21.9.1981 B. nezávislost. Země se tak stala 31.nezáv.stá-
tem v L.Am.. Jak bylo zdůrezněno v Belmopan, zůstane v zemi asi 1600
mužů čítajících britská posádka, ajako ochrana před expanzivními záměry
guat.režimu...

BELIZE - of.název

leží na jv.polostr.Yucatán a hrabičí s mex. na S. a na J. a Z. s Guatem.
Rozloha - 22 965 km²

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen britského Společnosti ..

Hlavou státu je britská královna, kterou zastupuje generální guvernér...

Zákonodárnou moc má dvoukomorové Národní shromáždění, složené ze Sněmovny reprezentantů a Senátu. SR má 28 členů volených obyv.na 5 let, Senát má 8 členů jmenovaných gen.guv. na 5 let.

Adminstrat.členění: 6 distriktů

Vzní státu : 21.9.1981, získání nezávislosti, st.svátek
dříve Britský Honduras

Obyvatelstvo: 160 tis./86/ 187 tis. /90/ 202 (93)

109 tis. /66/ , hustota zalidnění: 8 obyv/km²

44% tvoří černoši a mulati, 33% mestici, 19% Indiáni, ve zbytku jsou Evropané,

Asijci aj., úř.řeč: angličtina

Hlavní město: Belmopan - 3 000 obyv./ 86/

největší : Belize - 42 tis. /66/

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, v níž má značné pozice
zahr.kapitál

Zemědělství: zam.40% ek.akt.obyv., podílí se 31% na HNP, využívá jen 15%
pozemků vhodných pro zem., převážně monokulturní výrobu, zem. reforma vyhlá-
šená 1961 neuskutečněna, 93% zem.Usedlostí jsou latifundie nad 4000 ha,
pěstuje se především cukrová třtina, citrusové plody, banány, ananasy, dále
rýže, kukuřice, fazole, proso, hrách, kokosové ořechy a kakao, chová se skot,
vepři, drůbež, rybolov, uemě není v potravinách soběstačná

Přírodní bohatství: lesy pokrývají téměř pol.plochy, vzácné tropické dřeviny,
v poslední době objevena ložiska ropy...

Průmysl: vytváří 21% HNP, slabě rozvinut, orientován na zpracování zem.produ-
ktů, dřeva a ryb, cukrovary, závody na výrobu mýdla, cigaret, nábytku a textilu.

Doprava: žel.neexistují, 1600km silnic, spojení s odlehlějšími oblastmi ve vnitr
prakticky neexistuje, domácí letecká spol. Maya Airlines, mezinár.letiště
poblíž hl.města , Belize- důl.mám-přístav.

Zahr.obchod: vyváží se především cukr, citrusové plody /2/3 příjmů z vývozu/
dále dřeviny, banány, kakao, kokosové oř., ryby, textil,
dovoz- potraviny, stroje, auta, prům.zboží, palivo, chem.výrobky, pohonné hmoty aj.
hl.obch.partněři-USA, GB, NL, Kanada, J, Mex., SRN, Guat.

Měna: 1 belizský dolar = 100 centů

Styky s ČSFR: ČSSR uznala Belize jako nezáv.stát de facto 21.9.1981

o Západní Indii /- /Antily/ - tímto názvem se označují ostrovy mezi S.a J.Am.
které oddělují Atl.oc.od Karib.m. a Mex.zál. Dělíme je na Velké a Malé Antily.
K Velám A.počítáme čtyři největší ovy. - KUBu, Haiti, Portoriko a Jamajku ,
někdy i Bahamy. Význam těchto hl.ovů., na něž připadá 90% ploch /cca 212 tis
km², tkví především v jejich strategické poloze.. Malé A. tvoří dvě skupiny
ostrovů - Závětrné a Návětrné, které vytvářejí oblouk mezi V. cípem Portorika
a sev.pobř.J.Am.

Záp.Indii pro Evropu objevil na své první plavbě K.Kolumbus v r.1492. Začala
šp.kolonizace, koncem 15.stol. se Španělé usadili na Haiti, odkud postupně
pronikali na další ovy. Zaslouhou velmi krutých šp.kol.metod bylo pův.indiánské
obyv. /Karibové, Arawakové atd./ z velké části vyvražděno, a proto sem byli
k pracím na rozrůst.plantážích dováženi četní otroci z Afriky. V 16. a 17.stol.
pronikli do Z.I. i Britové a Francouzi a ŠP.jim museli odstoupit Jamajku a
Haiti. V 19.stol.byli ŠP vypuzeni i ze svých zbývajících kolonií Kuby a Portorika
které ovládly USA ..

KUBA - of.název- Kubánská republika, República de Cuba,

ostrovní stát ve Velkých Antilách v Karib.moři, nejrozlehlejší stát Zap.Ind.

Rozloha: 114 524 km² , zabírá i řadu drobnějších přilehlých ostrovů, asi 1600,

významná geogr.poloha, 2.nejv.ostrov - Isla de Pinos / Juventud/ - 3056 km².

Zvláštnosti vývoje: Kuba byla objevena Kolumbem na jeho první plavbě v r.1492,
Zanedlouho po té zde byla založena nejstarší šp.kolonie...viz.nův.obyv.otroci..

V 18.stol. azvl.v průběhu 19.stol. docházelo k četným vzpourám otroků a k proti šp.povstáním. Koncem 19-stol.nár.osv. hnutí zesílilo. USA pod záminkou pomoci tomuto hnutí vylodily na Kubě v r.19291898 svá vojska a v krátké době ve šp.am.válce ŠP porazily. Kubě byla sice mírovou smlouvou v Paříži přiznána nezávislost, USA si však tzv.Plattovým dodatkem v kub. ústavě vynutily četná práva /mimo jiné i pronájem válečné zákł.Guantánamo/ a suverenitu Kuby silně omezily. Země se postupně dostala do úplného hosp. a polit.područí USA a setrvala v něm i po zrušení Plattova dodatku v r.1 1934. Stríaly se zde proam-vlády a diktátoři, proti nimž se lid často poučil . V r.1933, když lidové povstání svrhlo vládu diktátora Machady, se dostal k moci jiný diktátor - F Batista, který se s přestvávky udržel u moci až dor.1959. Proti jeho teroristické vládě, vypuklo v zemi silné osv.partyzánské hnutí, vedené Fidelem Castem. Začalo v r.1953, brzy zachvátilo celý ostrov a nabylo masového charakteru. Na poč.r.1959 diktátor Batista uprchl ze země,oddíly F.Castra vstoupily do havany a lidová rev. zvítězila.. Rev.vláda začala uskutečňovat řadu reforem a opatření, směřujících k úplné přestavbě hosp.a pol.životu země.- pozemková reforma,znárodnění, odstranění negramotnosti a nezaměstn.,likvidace moci zahr.monopolů. Začalo se odstraňovat jednozněčné zaměření kub.hosp., Severoam.monopoly, však vyvinuly silný tlak a pokusily se tento vývoj zvrátit. V USA našli útočiště kub.kontrarev. a jejich oddíly, vyzbrojené a vyčištěné v USA se v dubnu 1961 vylodily na Kubě.Invaze byla sice rozdrvena, avšak kontrarev. živly neustávaly v sabotážích a pirátských útocích na kub.pobř. V září 1962 USA vyhlásily blokádu Kuby a připravovaly otevřenou agresi.. Krize která vznikla v Kar.obl., hrozila přerůst ve světový konflikt... Díky uvážlivému postoji SSSR a tlaku veř.mínění vláda USA blokádu odvolala a zavázala se ,že nepodnikne agresi proti Kubě.

Vznik státu: 20.5.1902,vyhlášení nezávislosti, st.svátek- 1.1.-výročí lidové revoluce -1959, 26.7.-výročí lid.povstání 1953 - Moncada
Státní zřízení: socialistický stát,republika,1.soc.stát na záp.polokouli, Nejvyšším orgánem státní moci a současně jedinám zákonodárným sborem je jednokomorové Národní shromáždění, má 499 poslanců volených municipálními shromážděními lidové moci na 5 let. Stálým výkonným orgánem shromáždění mezi jeho jednotlivými zasedáními je Státní rada - volená NS z řad poslanců na 5let "ejí předseda je titulární hlavou státu. Od roku 1976 je jím Fidel Castro Ruz, 1.tajemník ÚV KS Kuby. Předsedou rady ministrů je rovněž Fidel Castro od r.59,
Administrativní dělení: 14 provincií včetně Havany, které se dále dělí na municipality.
Obyvatelstvo: 10 356 000 /86/ 10 608 000 /90/
7 833 tis. /66/
Hustota zalidnění: 95 os./km²
asi 73% kreolů, potomci šp.kol., zbývající část tvoří - mulati,černoši 12%, malé množ.Čiňanů a Arabů aj,
Zásluhor rev.vlády byl na Kubě jako vprvní "atinskoam. zeni odstraněna negramotnost. Úředním i hovorovým jazykem je španělština.
Ve městech žije více než 60% obyvatelstva. Hlavním městem je Havana / La Habana/ na sz.pobř., která je největším a nejkrásnějším městem Záp.Indie 1 993 tis.obyv./ 86/
Z dalších měst vynikají: Santiago de Cuba /231tis. - 65/,přístav ,jv.pobř. více než 100 tis.obyv. Holguín
Camagüey /153 tis/
Santa Clara /120 tis./
Guantánamo /122 tis./
Cienfuegos
Bayamo
Hospodářská charakteristika:
Kub.hosp.bylo až dorev.zásluhor sveroam.monopolů

kterým zde patřilo přes 2mil.ha nejlepší půdy a většina prům.závodů, zaměřeno výhradně na pěstování a zpracování cukrové třtiny a tabáku.Produkce potravin byla nedostatečná a její spotřeba se z velké části kryla dovozem z USA.. Po nástupu rev.vlády 1959 postupně znárodněny zahr.spol.,velké a stř.podniky, banky,doprava a spoje a začal se vytvářet státní sektor,zahr.prakticky 100% prům.výroby a stavebnictví, dvě pozemkové reformy -1959 a 1963, odstranily kap.vlastnictví půdy, země se odpoutala od jednostranné závislosti na severoam,trhu, vytvořila předpoklady k ek.vývoji na soc.základě a vr. 1975 byla přijata do RVHP.

Socialistický agrárně prům.stát, jehož dlouhodobým cílem je vybudování materiálně tech.základny socialismu... Vzrostla prům.výroba,přičemž zde bylo založeno mnoho nových dříve neexist. odvětví. Tyto význačné změny ve struktuře kub.ekonomiky byly uskutečněny za nezištné pomoci SSSR a ostatních soc.zemí....

Současná obtížná hosp.situace vyvolána,mj. prudkým poklesem světových cen cukru.. a růstem cen surovin.. i některými subjektivními příčinami... /závislost Kuby na na vývozu a na dovozu,hosp.blokáda některých záp.zemí.. omezení úvěru v mezinár.bankách,zahr.zadluženost, malá rentabilnost některých podniků, nehospodárnost, nevyužívání ex.kapacit aj, problémy... klade se důraz na uvážlivé zacházení s investičními prostředky, šetření energií...a surovinami,zvyšování produktivity práce atd.

Za prioritu označuje se růst vývozu a vyřešení problému volně směnitelné měny.. Zemědělství: postupně překonává monokulturní zaměření, asi 20% soukr.sektor, ostatní státní statky a družstva, která sdružují 83tis. rodin s půdním fondem zahr.56% zem.půdy, 19,2% ek.akt. pracuje v zem, byly odstraněny největší latifundie /hranice byla stanovena na 400 ha/ Socializace zemědělství značně pokročila viz.

Na Kubě jsou velmi příznivé půdní a klim.podmínky pro tropické zemědělství. Obdělává se přes 17% celkové rozlohy země, 3/4 zabírají plantáže cukrové třtiny přes 1,5mil.ha, pěstované hl.ve stř. a V.částech ostrova.,slizeň 77mil.t/90 / 3 místo svět, cukr -4.místo Sv.,Rozloha plantáží má být snižována 1,35mil.ha /90/ za postupného zvyšování výnosů...

Z dalších plodin mají největší význam tabák /50 tis.ha/., na záp, kukuřice - 77 tis.ha, na celém ostrově, kávovník - 100 tis.ha, v Oriente a Las Villas, rýže - /160 tis.ha/ na zavln.půdách v Pinar del Rio, v Orienta aj., vzrůstá pěstování bavlníku, brambor, trop.ovoce, juty, zeleniny.. V živ.výrobě se uplatňuje nejvíce chov skotu a prasat, dále drůbež, důležitý je rybolov.Pastvina a louky zabírají až 34% st.území, Část potravin zatím nutno.. distribuovat prostřednictvím přidělového systému.

TAB.: Rostlinná produkce a stavy hosp.zvířectva - vývoj..

	1965	1990		1963	1990
cukrová třtina	60510	77000 tis.t	Skot	6 381	4 920 tis.k
tabák	43	44 tis.t	prasata	1 450	1 850 "
kukuřice	257	95 "	koně	400	629 "
rýže	160	500 "	ovce	200	385 "
káva	36	24	kozy	180	110 "

Přírodní bohatství: těžba vzhledem k celkovému rozsahu nerostného bohatství zatím malá, Njevýznamnější zůstává těžba rud Niklu- 43 tis.t. /90/ - 6.svět, v Sierra del Cristal , dále se těží žel.ruda a Cr u Mayari, ropa ,přes 700 tis t.,měděná ruda /Minas de Matahambre/,manganová ruda /Sierra Maestra v Las Vill dále Zn,Pb,Co,Au,vápenec,kaolin,,

Vzácná dřeva - mahagon,cedr

Průmysl: vytváří přes 40% HNP,zaznamenal prudký rozmoc,or r.1959 uvedeno, do provozu více než 1000 velkých pbjektů.většina podniků byla znárodněna, silně převládá lehký prům. na těžkém, nejroz.odvětvím zůstává průmysl potrav. především cukrovarnický - asi 1/4 prod.,161 cukrovarů s roční kapacitou 7,6 mil.t cukru,většinou surového...malý počet rafinerii pozůstatek předrev. doby, kdy cukr se vyvážel na rafinaci do USA.. Roční produkce cukru silně kolísá, kolem 8 mil.t. 3-4 místo na světě , kolem8% sv.produkce, Rozsáhlý je i prům.lihovarský /rum/, konzervářský, masný, prům.celulozy, papíru a pl.hmot,zparc.dtrř z cukrové třtiny,textilní, ^{MATANZAS} kožedělný, světoznámý je kubánský tabákový prům./hl.výroba doutníků./ k novým odvětvím patří petrochemický,hutnictví žel.,strojířenský,dřevozprac.,st.hmot,sklářský, keramický,loďařský,elektrotech.,automobilový,úspěšně se rozvíjela elektro-energetika / stavba jad.elektrárny v prov.Cienfuegos./ el.en.vyrábějí přev. tepelné elektrárny - 2447 milkW v r.65, - 12 900 /84/,

Doprava: je na Kubě dobře vybudována, 18 115km žel./včetně úzkokolejných pro rozvoz cukrové třtiny, asi 4 770km, přes 25 000km silnic, záp. a vých. část ostrova je spojena prvotřídní dálnicí o délce 1350 km, pom. husté sil. síti odpovídá i početný automobilová park... problémy...

Letecká doprava - vysoká úroveň, 194 vnitrostát. letišť, dom. letecká spol. - Cubana, největší letiště Havana a Santiago, obch. loďstvo je malé - 813 tis. BRT, přes 9 100 rybářských lodí, nejdůležitější nám. přístavy - Havana, Santiago de Cuba, Manzanillo, Cienfuegos..

Zahraniční obchod: hraje v kub. hosp. významnou roli, jeho obrat představ. až 40% nár. důchod.. V mezinár. orientaci došlo k přesunu. Zatímco ještě v roce 1958 přip. až 70% na USA, vr. 1961 už více než 75% přip. na soc. státy, z toho 50% na SSSR. dnes značné problémy... Ve vývozu stále převládá - cukr /až 80% hodnoty/ a tabák, tabákové výrobky, rudy, nápoje, ovoce... dovážejí se stroje, ropa, kovy, hnojiva, dopr. prostředky, potraviny aj. Hl. obch. partnery byli SSSR a další soc. státy... dále Japonsko, Španělsko.. Značným zdrojem příjmů byl stoupající turistický ruch...

Měna: 1 kubánské peso = 100 centávů

Styky s ČSFR: dipl. styky navázány na úrovni velvyslanectví v roce 1927, Kuba neuznala okupaci ČSR /r. 1939. Po 31.8.1947 přešla působnost čs. velvysl. do Washingtonu, později do Mexika. Poválečné lid. rev. bylo vr. 1960 znovu zřízeno čs. velvysl. v Havaně. Dipl. zastoupení obou zemí byla povýšena na velvysl. 1960. Vyvážíme stroje a dopr. prostř. železo, a ocel, kovové výrobky, textil. a bavl. tkaniny, materiály z kaučuku, optiku, polygr. výrobky, bižuterii.. Dovoz - cukr, rudy a koncentráty nežel. kovů - nikl, citrusové plody, tabákové výrobky, alkoholické a nealkohol. nápoje aj.

HAITI - Haitská republika, /République d'Haïti/ ostrovní stát v Karib. moři v záp. části ostrova Hispanioly /Haïti/ ve Velkých Antilách,

Ostrov ležící mezi Kubou a Portorikem, je svou rozlohou 76 tis. km² druhým největším ostr. Záp. Indie, Haiti objevil v r. 1492 Kolumbus, která je nazval Hispaniola, ostrov byl zanedlouho poté španěly kolonizován. Koncem 17. stol. museli jeho záp. část odstoupit Francii, která koncem 18. stol. získala na krátko i jeho vých. část. Černošské obyv. dovážěné sem na plantáže z Afriky, vyhlásilo vr. 1804 pod vlivem fr. burž. rev. nezávislost. V r. 1840 se ostrov rozdělil na dva státy - na černošskou rep. Haiti a na mulatskou Dom. rep. Vnitropolit. zmatky přivedly brzo oba státy do vlivu USA, které je dokonce v období 1. sv. války a po ní vojensky okupovaly.

Haiti - rozloha - 27 750 km²

VZNIK státu - 1.1.1804, st. svátek

v minulosti - střídaní polic. režimů a diktatury..
Státní zřízení: republika, v podstatě žije o protilidovou diktaturu

naposled dynastie Duvalierů od r. 1957, byla spojena se severoam. imperialismem, mnoho odpůrců zavražděno, souč. situace..

V čele státu a vlády je prezident volený obyv. na 6 let..

Zákonodárným sborem je jednokomorové Národní shromáždění, má 59 poslanců volených obyv. na 6 let..

Administrativní dělení: 9 departementů, které seddělí na okresy a obce

Obyvatelstvo: 6 513 tis. /90/ 4 485 tis. /66/

hustota zalidnění: 202 obyv./km²

90% tvoří černoši, 10% mulati a bílí, mluvící kreolskou francouzštinou

Hlavní město: Port - au - Prince - 863 tis. obyv /86/

250 tis. /63/ v Gonaivském zálivu

Další města nad 25 tis. : Gonaives

Cap Hatien

Les Cayes

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, jejíž ekonomika je ovládána zahr. kapitálem, především monopoly USA, nejchudší země Ameriky!...

obdělává se 13% rozlohy země, převládá latifundismus a přetrvávají feudální přežitky, 1,15% latifundistů vlastní 67% zem.půdy, 70% rolníků vlastní půdu o výměře necelých 2,5 ha na osobu, polovinu venkovského obyv. tvoří bezzemci..., 30 tis.ha zem.půdy kontrolují severoam.potrav.koncerny.. uplatňuje se tropické zemědělství, Hlavními pěstovanými plodinami je káva - 33 tis.t, počítané k nejkvalitnějším... dále cukrová třtina.na zavř.

plochách sisal, s
pro domácí spotře
chovají se prasat
drůbež a koně
Přírodní bohatst
Sb,uhlí,Ni,Ag,Au,
vzácná dřeva
Průmysl: nevelký
obyv., vytváří 119
bavl.tkaniny,nea
Doprava: opírá se
držení velkých p
nejdůležitější n
letecká- 14 letiš
mezinár.letišť
Zaharniční obcho
oleje, bavlna,cu
dovážejí se - st
Hl.obch.partner
Měna / - 1 gour
Styky s ČSFR - d
vyslanec ve Wash
pověřeno běžnou agen
styky ve stadiu klidu. Obch.dohody neexistují...

Dominikánská rep. -Historický vývoj-

Ostrov Haiti - Hispaniolu - objevil v roce 1492 K.Kolumbus. V roce 1697 postoupilo Šp. záp.část ostrova Francii, v roce 1795 i vých.část. V letech 1791-1803 probíhaly revoluční války černých otroků. V roce 1804 byla yx vyhlášena nezávislost celého ostrova. V letech 1808-1821 byla vých.část opět pod šp.nadvládou. V době boje šp. kolonii v Am.za nezávislost se na čas připojilo k rep.Velká Kolumbie, a od roku 1822 bylo součástí rep.Haiti až do vytvoření sam.Dom.rep. v roce 1844. V pol.19.stol.začal do země pronikat severoam.kapitál a v letech 1905 - 1907 byla Dom.rep.přeměněna na finanční protektorát USA a její území bylo v letech 1916-1924 okupováno americkými vojsky. V roce 1930 provedl pod patronací USA Rafael Trujillo vojenský převrat a nastolil v zemi diktátorský režim. Jeho diktatura patřila k nejkraevějším v celé L.Am. trvala až do května 1961, kdy byl zavražděn. Na jeho místo nastoupil Héctor Trujillo, který však v srpnu téhož roku odstoupil ze "zdravotních důvodů". Do čela státu se dostal j.Balaguer, který pokračoval v dovavadním r.kursu. V prosinci 1962 se vDom.rep.uskutečnily poprvé po více než třech desetiletích prezidentské volby, v nichž byl do čela státu zvolen Juan Bosch. Dříve než však mohl přikročit k realizaci vytyčeného programu dem.reforem, byl svržen reakčním pučem. V roce 1965

Dominikánská republika - of.název / República Dominicana/

zaujímá vých.2/3 ostrova Haiti na rozloze - 48 442 km²

Vznik státu - 27.2.1844, výročí nezávisl.,st.svátek.

Státní zřízení - republika,burž.dem.stát s proam.vládou,vládla zde po 30let /1930-61/diktatura gen.Trujilla,patřící k nejrekačnějším v celé L.Am.

Dnes vč. státní prezident, volený obyvn. na 4 roky, i vlády

Zákonodárným sborem je dvoukomorový Národní kongres tvořený Posl.sněmovnou

/120 členů/ a Senátem /má 27členů.-Volení obyvn na 4 roky

Administrativní dělení: 26 provincií a distrikt hl.města

Obyvatelstvo/- 6 416 tis. /86/ ... 7 170 /0 90-../

3 750 tis./66/

Hustota talidnění: 144 obyvn/km²

65% mulatů,20% černochů, a 15% bílých, úř.řeč španělština..

1/4 obyvn sídlí ve městech - Hl.město - Santo Domingo - na j.pobř.

1 170 000 obyvn. /86/ - 522 tis./65/

Další města: nad 100 tis.- Santiago

nad 25 tis.- Puerto Plata

La Romana

San Pedro de Macoris

San Cristóbal

San Juan

Hospodářská charakteristika: má podobný charkter jako v Haiti, rozvojový agrárně prům.stát, v němž se projevují výraznější industril.tendence, ekonomika do značné míry ovládána zahr.,před.severoam.kapitálem.

Zemědělství: obdělává asi 14% z celkové rozlohy,pracuje v něm 35,8% ek.akt.

vytváří 13% HNP,většina zem.půdy v držení velkostatkářů, bezzemci tvoří

přes 60% veškerého venkov.obyv. pozemková ref. vyhlášena vr.1978 dosud ne-

provedena.Základem rostl.výroby je plantážní pěstování hlavně - cukrové

třtiny, kávovník - 41 tis.t., kakaovník -59 tis.t.,tabák,banánovník, pomeranče

pro domácí potřebu se pěstuje - maniok,sója,rýže,kukuřice. Živ.výroba je

zaměřena na chov skotu a vepřů, stavy jsou o něco vyšší než na Haiti

2240 tis. 431 tis.

Jamajka - Historický vývoj - Ostrov objevil v roce 1494 K.Kolumbus. V 16. stol. kolonizovali J.Španělé, v roce 1655 se jí zmocnili Angličané. Odvě stol.později se stává britskou korunní kolonií. V letech 1958-1962 zaujímá vedoucí postavení v tzv.britské Západoindické federaci, jejímž vytvořením se V.B. pokoušela neokkol.způsobem řešit otázku nezávislosti svých kolonií v karibské oblasti. Na základě výsledků lidového referenda ze září 1961 přiznává Londýn 6.8.1962 J.nezávislost...

Lesy - 63% plochy, poskytují vzácná a barevná dřeva, mahagon

Přírodní bohatství: pom.velké ložiska žel.rudy - ,bauxitu 139 tis.t.

dále Au, Ni, uhlí, Co, Ti, Cu, sádrovec, kam.sůl, ..

Průmysl: vytváří 44% HNP, těžební je teprve vpoč., jeho kapacitaje neodstat.

vedoucím odvětvím je cukrovarnictví/pracuje v něm 75% všech prům.dělníků/

dále ude jsou lihovary, pivovary, tabákové továrny, chem.a farmac. závody,

textilní, pom.rozvinutá je výroba st.hmot.

Doprava: 1600 km železnic / z toho 1496 km v soukromém majetku plantáží/

sil.siť - 17 227km, námořní dopr.slouží pět přístavů, spol.USA,

letecké dopr.mezinár.letišťe Puenta caucedo a dalších 51 letišť, národní

letecká spol. CDA / Compañá Dominicaná de Aviación/

Zahr.obchod: Vyází se hl.káva, cukr, kakao, tabák, žel.a ni ruda..bauxit

dovoz - stroje, výr.zařízení, ropné produkty, potraviny, spotž.zboží

Hl.partněři -USA -60%, NL, CH, E, D, zahr.obchod je chronicky deficitní..

měna : 1 dom.peso = 100 centavů

Styky s ČSFR: of.styky navázány pol.sv.válce. neznala okupaci Čs, 1939

V roce 1942 navázány dipl.styky na úrovni velvysl., které jsou dnes ve stadiu klídu. vyvážíme- papír.lepenku, stroje ,dopr.prostředky, bižuterii aj.

JAMAJKA of.název / Jamaica/

ostr.stát v Karib.moři, 140km na jih od Kuby, třetí největší ostrov Velkých A.

Rozloha - 11 424 km²

Vznik státu - 6.8.1962 - datum získání nezávislosti, . st.svátek.

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen brit.Společenství, burž.dem.proam.

režim, který se v říinu 1983 zúčastnil severoam.voj.intervece na Grenadu,

odbourává řadu soc.ek.vymožeností prosazených dřívější pokrokovou vládou

V čele státu je brit.královna, kterou zastupuje gen.guvernér.

Zákonodárným sborem je dvoukomorový parlament složený s Posl.sněmovny a Senátu

Posl.sněmovna má 60 členů volobyv. na 5 let, Senát má 21 členů jmenovaných

období Senátu je ř 5 let

Administrativní dělení: 3 hrabství, která se dělí na 14 farností

Obyvatelstvo: 2 372 tis. /86/

odhad - 2 456 tis. /90/

1843 tis. /66/

Hustota zalidnění : 216 obyv./km²

/kmen Arawaků/

asi 80% černochů, kolem 16% mulatů, dále zde žije asi 30000 Indiánů, 12 500

bílých, přev. Britů, 10 000 Číňanů

úř.jazyk: angličtina

Hlavní město : Kingston - 700 tis.obyv. /86/ , 380 tis. /64/
přístav na již.pobřeží

Další města: nad 25 tis. : Montego Bay

May Pen

Spanish Town

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrárně prům.země s rozvinutým

těžebním prům., v ek. zemědělná dosud pom.významné pozice zahr.kapitál,

nepříznivě se projevil pokles příjmů z produkce bauxitu, netam.postihuje

až 27% ek.akt.obyv., značná zahr.zadluženost, přijat úsporný program...

Zemědělství: využívá zhruba 48% rozlohy ostrova, zam. 27% akt.obyv.podílí

se na tvorbě HNP více než 8%, zhruba 35% veškeré zem.půdy je v držení seve-

roam. abrit, potrav.koncenrů. Plantážní zemědělství, pěstuje se především-

cukrová třtina, - 2 451 tis.t, banánů - 128 tis.t. , výborné kávy, kakaovník,

citrusové plody, kokosové ořechy , kukuřice, jamy, bataátý, maniok, zázvor,

nové koření, tabák.. Živočišná výroba je nevelká, převládá chov skotu

- 290 tis.ks., dále prasata, kozy, drůbež. značný význam má rybolov - 20 tis.t

v lesích - 18% ostrova, se těží dřevo pro dom.nábytkářský prům. i pro export,

Přírodní bohatství: bohatá ložiska bauxitu - zásoby až 600 mil.t., těžbu

prov.am. abrit. společnosti, v r.1957 - 8,7 mil.t. - 1.místo na světě,

1990- 9,4 mil.t - 3.Sv., část vytěženého B. se zpracovává na hliník v záv.

v Kongstonu, kde se soustř. i ostat.podniky zprac.prům. Dále se nachází

Fe, Cu, Pb -ruda a vápenec

Průmysl: těžební se podílí na tvorně HNP asi 37%, stát má v těžbě b, vý-

raznuc kapitálovou účast. potravinářský prům.- výroba cukru, melasy, světo-

K moderním závodům patří čelárna, raf.ropy, cementárna, a závody na prům. hnojiva a pl.hmoty.

Doprava: dobře vybudovaná, opírá se před. o okružní železnici 458 km, a o síť kval.silnic - 4 737km, s pevným povrchem, 11 688km celkem, Vl.stní letecká spol.- Air Jamaica, 16 letišť, ezinár. letišťě Kingston a Montego Bay, důležitost nám.dopravy, které slouží 16 přístavů..

Zahr.obchod: obch.bilance tradičně pasivní, vyváží se před. bauxit a kysl. hlinitý /asi 70% exp./ dále dřevo, cukr, rum, banány aj, dovoz - prům.výrobky, stroje, paliva, potraviny.

důležitým zdrojem deviz je turistický ruch /přes 500 tis. turistů ročně/

Hl.obch.partněři - USA, GB, Ven. n, CND

měna : 1 jamjský dolar = 100 centů

Styky s ČSFR: dipl.styky navázány 3.6.1975 na úrovni velvysl. Výměna zboží nepatrná

PORTORIKO /Commonwealth of Puerto Rico/

formálně samosprávaná přidružená země USA, ve skutečnosti jejich polokolonie rozkládá se na stejnojmenném ostrově, který je nejmenším z Velkých Antil rozloha - 8 897 km²

Ostrov objevil vr. 1493 K.Kolumbus. Pod šp.kol.nadvládou byl až do r.1897, kdy byl v průběhu šp.-am-války okupován vojsky USA. Po paříž.míru získaly USA P. pod vlastní správu a přeměnily ho ve svou kolonii. V r.1917 bylo P. prohlášeno ter.USA, v zemi se pevně usadily severoam.monopoly a začaly bezohledně drancovat její bohatství. Vr.1950 vypuklo ozbrojené povstání, bylo však potlačeno. Podle ústavy z.r.1952 se P.stalo tzv.volně přidruženým státem USA, což však nic nezměnilo nad koloniálním nadvládě USA nad..

Státní zřízení: viz. Vedle místních zákonů zde platí i zákony USA. V kongresu USA je P.zastoupeno jedním zástupcem s por.hlasem. Nejvyšší výkonnou moc má guvernér. Zákonodárnou pravomoc má dvoukomorové Zákonodárné shromáždění. V posl.letech na P.značně zesílilo hnutí za nezávislost..

v jehož čele stojí různé levicové síly.. Současně se však zaktivizovaly

Boj f.lidu o svržení kol.nadvlády USA se opírá o podporu veškeré pokrokové? mezinár.veřejnosti...

Administrativní dělení: 7 obvodů

Obyvatelstvo: 3 480 tis. /90/ - 2 669 tis. /66/, převládají ze 70% kreolové potomci Evropanů a Afričanů, dovezených na o.v minulosti na otrockou práci, ostatek jsou většinou mulati, asi 2mil.Portoricanů žijí v USA, před. v New Yor. Hustota zalidnění: 411 obyvk/km²

Hlavní město - San Juan - 1 100 000 /84/, třetí největší město v Záp.Indii na severu pobř. - 442 tis./64/

další města - Ponce /125 tis./ -leží na J.pobř.

Bayamón /146 tis./

Caguas

nad 25 tis. - Mayagüez

Arecibo

úřední jazyk: Angličtina a španělština

Hospodářská charakteristika: ekonomiku P.plně kontrolují severoam.monopoly

124 am.spol., kontr.80% hospodářství

zemědělství: které bylo do konce 50.tých let páteří p.ekonomiky, ztratilo svůj původní význam. Jen 2,9% ek.akt. pracuje v zem. Přes 80% veškeré půdy patří severoam.spol. - plantážní zem, monokulturního charakteru, využívá asi 38% z celkové rozlohy. 40% obdělávané půdy zabírá cukrová třtina - 783 tis.t., dále se pěstují banány, tabák, káva -výborné kvality, trop.ovoce.. převážná většina potravin se musí dovážet z USA

Přírodní bohatství:

Průmysl: je rozvinut především zpracovatelský p., hl.cukrovarnický, je na západo ind. poměry značně vyspělý, USA zde vybuodovaly velké rafinerie dovážené ropy, chem.a farm.závody, podniky na výrobu skla, cementu, papíru, nábytku, textilní, - San Juan, pom.vysoká je i výroba le.energie

Doprava: je na vysoké úrovni, má z celé Z.Ind.nejhustší žel. síť, - 760 km, asi 7 tis.km výborných silnic, ostrov je napojen na leteckou síť USA

Zahr.obchod: orientován výhradně na USA /97% exp./ - cukr, látky, tabák rum atd.

BAHAMY - of.název - Bahamské společenství /The Commonwealth of the Bahamas/
ostrovní stát, který se rozkládá v délce asi 1000 km ve stř.části Atl.oc.
na s.od Kuby a Haiti. Souostroví tvoří celkem 22 obydlených a 680 neobydlených ostrovů a na 2400 korálových atolů

Rozloha - 13 935 km², s výsostnými vodami celkem 233 000 km²

největšími ostrovy jsou - Andros -4143km², Great a Little Abco -2513km²
Grand Bahama - 1524km²

Historický vývoj -ostrov Watling /pův.San Salvador/, byl prvním místem v Am.
které objevil Kolumbus, 1492,nejprve souostroví tvořilo součást zám.držav
Madridu,v r.1719 se po dram.bojích s E a F stalo britskou kolonií,
Podobně jako ost.britská území v této obl. byly i B. osídlovány především
Afričany,přiv.na otrocké práce

Vznik státu - Nezávislost získaly B. v rámci britského Společenství teprve
10.7.1973 /st.svátek/. Konstituční monarchie, člen brit.Spol.,hlavou státu
je britská královna, kterou na ostrovech zastupuje generální guvernér
Zákonodárnou moc má dvoukomorový parlament,který tvoří Poslanecká sněmovna
/43 členů,volených obyv.na 5 let/ a Senát /16 členů, z nichž 9 jmenuje
guvernér na dop.předsedy vlády, 4 na dop.vůdce opozice a 3 po dohodě s př.
vlády a po konzultaci s vůdcem opozice.

Administrativní dělení: 18 distriktů /okresů/

Obyvatelstvo: 230 tis. /84/ - 253 tis. /90/ o
136 tis. /66/

asi 86% Afričané, zbytek mulati

Hlavní město - Nassau - 135 tis. /84 - /58 tis. -86/ ? 55 tis. /66/
na ostrově New Providence

Další města - Kempé Bay , Behring Point na ostrově Andros /nemají 25 tis./
West End,High Roch na Grand Bahama

úř. řeč: Angličtina

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární prům.země s liberálním režimem pro činnost zahr.kapitálu, působí zde řada zahr.,především severoam.
úvěrových,pojišťovacích a dalších fin.institucí, roste úloha země jako mezi-
nár.fin.zprostředkovatele, klíčový význam má turistický ruch /kolem 1,8 mil.
turistů ročně/, zaměstnává téměř 1/2 aktivního obyv., podílí se až 66% na
tvorbě HNP. Velmi výh.danové zákonodárství,Nassau se stalo důl.střediskem
zemědělství: využívá jen malou část rozlohy,zam. jen 6,2% ek.akt.,vytváří
2% HNP, má tedy v B.ekonomice jen podřadnou roli, pěstují se cukrová třtina,
zelenina,citrusy,banány,ananasy, sisal, chová se hov.dobytěk,ovce,kozy, drůbež,
Chov dobytka ztěžuje nedostatek vhodných pastvin a vody.

Poměrně rozvinutý je rybolov, v lesích se těží stavební dříví, asi 30% plochy
Přírodní bohatství: poměrně chudé - těží se pouze v menším množství ropa,
aragonit,vápenec,sůl,

Průmysl: je nerozvinutý, Na ostrovech je pouze - rafinerie ropy ,rozh.místo,
vytváří 10% HNP, dále stavební firmy, prům.potravinářský - konzervárny,výro-
ba rumu,farmaceutický,dřevařský,cementárenský,výroba menších lodí. Většina
podniků je soustředěna v hl.městě a patří zahr.majitelům.

Doprava: železnice neexistují,silniční síť je dobře vybudovaná - 1700 km
silnic s pevným povrchem, námořní přístavy Freeport a Nassau, 54 letišť,
domácí letecká spol. Bahamasair

Zahr.obchod: vyvázejí se ropné výrobky,farmacie,cement,alkoholické nápoje,
dřevo, sůl, aragonit,některé ze produkty

dovoz- hl.ropa,stroje,dopr.prostředky, potraviny /80% spotřeby,

Hl.obch.partnery jsou - USA, GB,CND, země ES,Irn,Nigr.

Měna: 1 bahamský dolar = 100 centů

Styky s ČSFR: dipl.styky nebyly navázány. obch.styky se realizují prostředř.obch.
oddělení ve Venezuele.

Ostrov - Cayman, Turks a Caicos, spravované dříve spolu s Jamajkou, tvoří
po jejím osamostatnění zvláštní kolonii - Velké Británie..

Kajmanské ostrovy :Rozkládají se J. od Kuby a zhruba 300 km od Jamajky SZ,
Britská kolonie v Karibském moři, rozloha - 260 km², ostrovy tvoří jeden správn

Obyvatelstvo: 18 000 /86/ z toho 60% mulátu, 20% evrop.přistěhovalců a

20% potomků Afričanů

úř.jazyk:angličtina

měna: 1Kajmanský dolar = 100 centů

Historický vývoj: ostrovy objevil Kolumbus při své 4.zám.plavbě v r. 1503, pův.je obsadily Španělé, ale 1670 je odstoupil GB, která je přičlenila ke své tehdejší kor.kolonii Jamajce, Spolu s ní se v r.1958 staly součástí tzv.Západoindické federace, po rozpadu tohoto umělého nekol.útvary a vyhlášení nezávislosti J. 1962 se ostrovy znovu dostaly pod přímou koloniál.správu Londýna. Podle ústavního zákona z roku 1972 tuto kolonii spravuje guvernér, který má k dispozici výkonou radu a zákonodárné shrom. s omezenou pravomocí.

Hospodářství: Britský kapitál ve spojení se seveoam. vytvořil v posl.době z ostrovů středisko mezinár. finančního kapitálu, jehož rozvoj podporuje především výhodné danové zákonodárství.

Řemysl na ostrovech neexistuje, jsou tu jen řemeslnické dílny, rovněž zemědělství je jen slabě rozvinuto - pěstuje se kokosová palma, rýže, kukuřice, maniok, proso a zelenina, Rozvinut je chov dobytka a lov mořských želv a žraloků.

Nejdůl. obch.partnery jsou GB, USA, CND, export tvoří výhradně želví maso, žraločí kůže a kokosové ořechy, dovoz - široká paleta prům. a spotř.zboží i potravin

Turks a Caicos

Britská kolonie v Karib.moři, skupina ostrovů, které se rozkládají v Atl. oceánu !!, v jv.části Baham, z celé skupiny je trvale obýváno pouze 6 ostrovů - Grand Turk, Salt Cay, South Caicos, Grand Caicos, North Caicos a Providenciales

Rozloha: 430 km², největším ostrovem je Grand Caicos

Ostrovy tvoří jednu správní jednotku

Historický vývoj: Ostrovy T a C. byly objeveny v roce 1512. Dlouhou dobu však zůstávaly na periferii zájmu evr.kol.mocností, S jejich osídlování

bylo započato teprve v 17.stol., kdy sem byli přiváženi Afričané na otroctvo práci na plantážích. V roce 1799 se stávají součástí zám.držav GB, která je později přičlenila ke své nejvýzn.ostrovní kolonii v této obl. Jamajce V roce 1959 jim byla poskytnuta tzv.vnitřní autonomie. Po osam.J. 1962 se ostrovy staly sam.kolonií EGB.

Zákonodárnou a výkonnou moc v kolonii má Zákonodárná rada vytvořená v souladu s ústavou z 18.4.1966.Od 1973 řídí kol.tzv.nejvyšší správce, který je souč.předsedou Zák.rady.

"a ostrovech je umístěna raketová a nám.základna USA

Obyvatelstvo: 7 200, plných 80% tvoří potomci Afričanů, 15% míšenci, zbytek je evrop.původu.

Správní středisko: Cockburn Town /2 400 obyv./ na ostrově Grand Turk

úř.jazyk:angličtina,

měna: Americký dolar = 100 centů

Hospodářství: je slabě rozvinuto, prům.výroba je teprve v počátcích, jen několik málo podniků, zejména konzervárny ryb

Zemědělství: také slabě rozvinuto, pěstuje se hl. konopí, kukuřice, ovoce luštěniny. ŽV se omezuje na chov prasat, skotu a drůbeže. Pro zásobování obyvatel má velký význam rybolov, lov krabů a sběr mušlí

Hl.obch. partnery jsou GB, USA, Haiti a Jamajka

MALE ANTILY

Ostrovy M.A. vytvářejí oblouk, táhnoucí se os JV cípu Portorika k sve.pobř. J.AM.. Přev.černošské obyvatelstvo zde pracuje hl.na plantážích, kde se porůkuje- pro vývoz zejména cukrová třtina, káva, kakao, bavlna a trop.ovoce. Politicky jsou ostrovy rozděleny mezi GB, F, NL a USA i vznik sam.států..viz. Velká Británie rozdělovala své ostrovy v M.A. na Závětrné /Leeward Islands/ a Návětrné /Windward Islands/, Barbados získal nezávislost.

V roce 1958 byla ustavena Západoindická federace jako budoucí samostatná země Commonwealthu. avšak když Jamajka a Trinidad získaly samostatnost /1962 byla rozpuštěna. U většiny ostrovů pokračují snahy o větší nezávislosti na GB

BARBADOS - /Barbados/

ostrovní stát v M.A. v Karib.moři, leží V. od Návětrných ostrovů
Rozloha- 431 km²
Historický vývoj: B. byl objeven šp.mořeplavci poč.16.stol.,Vedle šp. se na ostrově postupně prosazoval i britský vliv,V roce 1652 se B. stal britskou korunní kolonií. Pod tlakem hnutí za pol.nezávislost, které nabylo na intenzitě po 2.sv.válce , byl Londýn nucen zmírnit formu kol.nadvlády. V roce 1958 začlenil B.do tzv.Zapádoind.federace, umělého nekol. útvaru,jimž chtěla GB konzervovat své kol.panství v obl. Karib.m. Po jejím rozpadu v únoru 1962, zůstal B. pod přímou správou Londýna až do 30.11.1966 kdy získal nezávislost..

Vznik státu: 30.11.1966, st.svátek

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen brit.Společnosti , burž.dem. proam.režim, v r.1983 se zúčastnil sveream.voj.intervence na Grenadu...
Hlavou státu je britská královna, kterou zastupuje gen.guvernér. Zákonodárnou moc má dvoukomorový parlament, který tvoří Poslanecká sněmovna /27 poslanců volených obyv. na 5 let/ a Senát /21 členů,, z nichž 7 jmenuje guvernér,podle vl.uvážení,12 na návrh předsedy vlády a 2 na návrh vůdce opozice.

Obyvatelstvo: 257 000 /90/, 243 tis./65/

hustota zalidnění - značná .. 603 obyv./km²

70% je potomků Afričanů, 20% mulatů,5% bílých a 5% jiného původu,hl.asijské

Hlavní město: Bridge town - 111 tis./86/ s předměstími ,20tis./tis/

další velka města / pod 25 tbs. - Speightstown

Holetown

ST.Patricks

Administrativní dělení: 11 farností a hl.město

úř.jazyk: Angličtina

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země výrazně orientovaná

na turistiku/podílí se spolu se službami 67% na HNP/,B patří hospodářsky k nejvýzn.ostrovům M.A.

Zemědělství: podílí se asi 13% na HNP, pracuje 6,6% ek.akt.obyv.

4/5 obdělávané půdy patří asi 200 velkostatkářů / vliv brit. plantážní

1/5 - asi 30tis.drobných vlastníků,
pěstuje se především cukrová třtina - 70% obděl.půdy, 660 tis.t., dále se pěstuje - bavlník, batáty, kukuřice, tabák, banány, citrusové ovoce, maniok pšenice , chová se skot, ovce, kozy, vepř, drůbež, - rybolov

Přírodní bohatství: ropa a zemní plyn/velká ložiska v blízkosti pobř./
vzácné dřeviny blízko Fisherpointu

Průmysl: poaílí se asi 12% na HNP, kromě těžby a zpracování ropy / z Ven. rafinerie, především prům-potravinářský - výroba cukru, melasy , rumu, korovoce, ryb, textilní, ale i m.metalurgický závod a továrna na nábytek

Doprava: důležití mezinár.křižovatka námořní i letecká, nový přístav v Bridgetown, 24 letišť, domácí letecká spol.Caribbean Airways, železnice neexistují, 1640km silnic s pevným povrchem

Zahr.obchod: vývoz - hl.cukr, melasa, rum, konzervované rybí výrobky
dovoz- potraviny, stroje, dopr.prošř.paliva, stav.materiálaly ..

hlavní obch.partněři- GB, USA, CND, Trinidad a Tobago

Měna: 1 barbadoský dolar = 100 centů

Styky s ČR - dipl.styky na úrovni velvyslanectví navázány v 1977

Obch.dohody nebyly sjednány

Závětrné ostrovy /-

tato sverní část bývalé britské kolonie Leeward and Windward Islands sestávala ze 4 složek : Antigua, St.Christopher, Nevis a Anguilla, Montserrat a část Panenských ostrovů, přičemž řada útvarů již dne získala samostatnost .. viz, Měří celkem 920km².

ANTIGUA a BARBUDA /Antigua and Barbuda/

ostrovní stát, rozkládá se na ostrovech - Antigua, Barbuda a Redonda v Karibském moři v obl.M.A.

Rozloha: 442 km² , z toho A-280, B-160 a R-2,6km²

Historický vývoj: Ostrov Antigua objevil v r.1493 Kolumbus. první pokus

o jeho osídlení ŠP.podnikli až v r.1620. O dvanáct let později sem pronikají Angličané a vr.1667 se ostrov stává kolonií GB,V období 1871-1958 byla A.součástí kolonie Záv.ostrovů, pak byla začleněna do tzv. Západoind. federace, po jejím rozpadu 1962 byla opět spravována samostatně. V únoru 1967 byl a.přiznán status tzv.přidruženého státu GB.. k 1.11.1981 získala Antigua státní nezávislost.. /stat.svátek/

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen brit.Společenství, burž.dem. proam.režim / intervence na Grenadu/, v čele státu je britská královna, k kterou zastupuje gen.governér, Zákonodárným sborem je dvoukomorový parlam sestává z Poslanecké sněmovny / 17 členů volených obyv. na 5 let/ a Senát /17 členů jmenovaných gubernérem na 5let/

Administrativní dělení: šest okresů

Obyvatelstvo: 78 000 /86/, 66 tis./64/

z toho asi 1000 žije na ostrově Barbuda, obyv. je převážně afrického původu

Hlavní město: St.Joháň / 32 tis./ 21 tis./64/ přístav na o.Antigua

Další velká města: CedarGrove, Parham a Freetown na A.
Cedringtown na B.

úřední řeč: angličtina

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, v minulosti se téměř výhradně orientovala na plantážní pěstování cukrové třtiny a její zprac. v souč.době roste význam dalších odvětví zem.výr., zprac.prům. a v neposl. řadě i turistického ruchu /kolem 100 tis.turistů ročně/, důl.zdroj deviz 40% HNP, projevuje se nedostatek fin.prostředků na realizaci ek.programu a ekonomika je proto pod silným vlivem zahr.kapitálů.

Zemědělství: jeho základem je plantážní pěstování cukrové třtiny, dále bavlník, citrusy, pro dom.spotřebu se produkuje - rýže, kukuřice, brambory, zelenina, ovoce, jamy, maniok, . poměrně rozvinutý je chov hov.dobytka a drůbeže značný význam má rybolov /úlovek až 1000t ročně/

Přírodní bohatství: žádné významnější zdroje surovin

Průmysl: slabě rozvinut / jen asi 7% HNP/, představuje ho pouze menší závody na zprac.zem.produktů - výroba cukru, melasa, rum, - jedlé oleje, čištění bavlny, v provozu je rovněž menší rafinerie ropy /1 mil.t ropy roč.

Doprava: přes 900 km silnic, spojení s B je zajišťováno lodní dopravou, tři národní letecké společnosti, na ostrově A. je mezináro. letiště..

Zahr.obchod: vyvážejí se - výhradně zem.produkty - cukr, melasa, bavlna, citrusové ovoce .. dovoz - potraviny, textil, ropa, polotovary, prům. a spotř. zboží , hl.obch.partneři - GB, USA , CND..

měna: 1 východokaribský dolar = 100 centů

Styky s ČS: A. uznána v 1981. , přímé obch.stky zatím neexistují

SVATÝ KRYŠTOF A NEVIS / Federace Sv.Kryštofa a Nevisu/
/The Federation of Saint Christopher and Nevis/
ostrovní stát v sev.části M.Antil ve skupině Závětrných ostrovů, ostrovy St.Christopher /zkáceně St.Kits/ a Nevis jsou odděleny jen úzkým a mělkým průlivem.

Rozloha: 262 Km², / st.Kits -168,N-93, Sombrero - 5km²/

Historický vývoj: Ostrovy objevil Kolumbus v r.1493, už v roce 1624 se St.Kits stal první západoind.britskou osadou, v roce 1628 kolonizovali

Bratřové Nevis, současně zde dochází ke střetu s fran.zájmy, Teprve versailleský mír z roku 1783 ukončil spor o tyto ostrovy a Francie uznává britskou svrchovanost. V letech 1871-1956 byly ostrovy součástí tehdejší britské Federace Závětrných ostrovů. Od 29.2.1976 1967 se St.Kits, Nevis ~~států~~ vznik státu : stávají autonomním státem přidruženým k V.B. až do roku 1983 zůstaly britskou kolonií

19.9.1983 - datum vyhlášení nezávislosti, státní svátek...

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen britského Společenství.

V čele státu je britská královna, kterou zastupuje generální guvernér Zákonodárným sborem je jednokomorové Národní shromáždění, má 14 poslanců z nichž 11 volí obyv. a 3 jmenuje gen.guv. - jsou nazýváni senátoři, z 11 volených 8 zastupuje Sv.K., a 3 Nevis, Funkční období je 5 leté..

Administrativní dělení: 14 farností

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, ekonomicky orientovaná na produkci exportních plodin a tzv, turistický průmysl.

Zemědělství: vytváří 25% HNP, obdělává se přímořský pás a údolí s úrodnými sopečnými půdami, monokulturní zemědělství, pěstuje se především cukrová třtina na plantážích, dále v malých hosp. bavlník, kokosová palma, zelenina a ovoce, agave. Chov dobytka a drůbeže, rybolov až 2000 tročně v pobř.vodách

Přírodní bohatství: v menším množství fosfáty, a sůl, není prozkoumáno..
Průmysl: těžba fosfátů, dva cukrovary, továrna na výrobu cigaret, pivovar, lihovar, závod na zpracování bavlny, textilka - lárnka a oděvy, loděnice. závod na zpracování plastů, ve dvou nových závodech se montují kapesní kalkulačky, autorádia, tranzistory, a další elektronické komponenty, buduje se komplex ubytovacích zařízení.

Doprava: železnice chybí, kromě 58 km kružnicí úzkokolejky sloužící svozu sklizně ze 7 plantáží cukrové třtiny, 200 km silnic, mořská doprava mezi jednotlivými ostrovy, mezinár. letiště - Goléan Rock

Zahr.obchod: vyváží se zúkr 60% exportu, bavlna, fosfáty, trop. ovoce, dovážejí se stroje a různé prům. a spotř. zboží.

Hl.obch.partneři - V.B., USA, Kanada, a státy karibské oblasti.

měna : 1 východokaribský dolar = 100 centů

úr.jazyk: Angličtina

Styky s ČR: dipl.styky nebyly navázány. Obch.dohody nebyly sjednány

Obyvatelstvo: 51 000 /90/ , 60 tis./ 65/ ?

44 7000 /84/ z toho 35 tis. St.Kitts, Nevis - 9300, 89% tvoří potomci afr. otroků - černoši, 9% mulatů, 2% běloši..

Hlavní město : Basseterre 18 500 obyv. , na St.Kitts

další města / - Tabernacle /S.K./ a Bath /N/

ANGUILLA -

Britská korunní kolonie v Karibském moři

Rozkládá se v sev.části M.Antil

Rozloha: 91 km²

Administrativní členění: Jeden správní celek

Historický přehled: až do roku 1968 jsou dějiny ostrova A. totožné s historii nedalekých ostrovů Sv.Kryštofa a Nevisu. Poté byla spravována samostatně a později získala status britské korunní kolonie

Obyvatelstvo: 7 300 /84/, převážně potomků Afričanů, kteří sem byli v minulosti přivezeni na otrockou práci

Správní středisko: Valley asi 1000 obyv.

úřední jazyk : Angličtina

Měna: Východokaribský dolar = 100 centů

Hospodářská charakteristika: Ekonomika ostrova je plně kontrolována britským kapitálem. Jejím základem je monokulturní zemědělství, zaměř. především na pěstování cukrové třtiny.

Průmysl: je nedostatečně rozvinut, výrobní základnu tvoří zejména cukrovarnické podniky.

Hl.obch.partnery jsou V.B., USA a Kanada

MONTSERRAT - Britská korunní kolonie v Karibském moři

rozkládá se v Karib.moři v oblasti souostroví Malých Antil

Rozloha: 102 km²

Administrativní členění: ostrov tvoří jeden správní celek

Historický vývoj: Podobně jako většina ostrovů v oblasti M.A. byl i M.

objeven K.Kolumbem při jeho sruhé zámořské plavbě r.1493. V roce 1632

byl osídlen Angličany, kteří zde založili plantáže cukrové třtiny, a začali sem na otrockou práci dovážet Afričany. Poté ,kdy se Británie poku-

sila zabránit osamostatnění svých kolonií v Karib.moři v roce 1958 vytvořením tzv.Západoind.federace, stal se M. součástí tohoto umělého neokol.

útvary. Po jeho zániku r.1962 mu byl poskytnut status britské korunní ko-

lonie. Hlavou této kol.državy je britská královna, která zde vládne prostřed.

governéra. Na správe se podílí rovněž místní výkonná a Zákonomádná rada.

Obyvatelstvo: 13 300 lidí, většinu tvoří potomci Afričanů

Správní středisko: Plymouth - 3 000 obyv /84/

úřední jazyk: Angličtina

Měna: Východokaribský dolar = 100 centů

Hospodářská charakteristika: M. je ek.velmi zaostalou zemí, Po zrušení

otročtví v r. 1833 1834 byly na o.zrušeny plantáže cukrové třtiny a nejdů-

ležitější agrární plodinou se stala bavlna, která představuje hl.exportní

artikl. Pro domácí spotřebu se pěstuje - banány, podz.olejná, luštěniny,

rajčata. Vzhledem k primitivnímu způsobu agrární výroby se musí většina

potravin dovážet.

Průmysl je značně zaostalý a je zaměřen především na zpracování dom.zem.

produktů. Nejdůležitějším podnikem je čistírna bavlny, jinak převládají

řemeslnické dílny.

Hl.obch.partneři - V.B. ,kam také směřuje přev.část zdejšího vývozu, který

tvoří výhradně zem.produkty, zejména bavlna.

BRITSKÉ PANENSKÉ OSTROVY - Britská kolonie v K.moři

rozkládají se ve vých.části Karib.moře v souostroví Malých Antil. Kolonii

tvoří 36 ostrovů, z nichž je pouze polovina osídlených

Rozloha: 153 km² , z toho Tortola 54km, Anegada - 39km, Virgin Gorda - 21km

Jost Van Dyke - 8 km²

Administrativní rozdělení: Ostrovy tvoří jeden správní celek

Historický vývoj: P.ostrovy objevil K.Kolumbus v roce 1493. Později ně-

kteřé z nich osídlili holandští kolonisté, na dalších se usadili angličtí

piráti. Po roce 1672 dochází mezi tehdejšími mocnostmi ke sporům o nadvládu

, část Pan-ostrovů - se dostává do dánského područí /dnešní kolonie USA viz.

na ostatních se uchycují Britové. Ti je vr. 1872 připojují ke své tehdejší

kolonii Závětrné ostrovy., v jejímž svazku ter.zůstává až do r.1956., kdy

Britské Pan.ostrova jsou kolonii s vnitřní samosprávou. V čele stojí guvernér, který je jmenován L. a odpovídá za otázky obrany, vnitřní bezpečnosti, zahr. politiku a finance. V ostat. záležitostech musí svá rozhodnutí konzultovat s orgány místní správy.

Hospodářská charakteristika: země patří k hospodářsky nejméně vyspělým KÖI. državám Londýna v Karib. oblasti. Podíl průmyslu na tvorbě HNP činí jen 5%. V této kolonii je několik menších podniků zprac. průmyslu. V posledním období ztratila na významu zem. výroba. Většina práce schopného obyv. je zaměstnána z tzv. turistického průmyslu, do jehož rozvoje investovala V.B. v 70. tých letech nesmírné částky ?

Téměř jedinými vývozními artikly jsou ryby a další mořské produkty a některé zem. plodiny. Jejich export je orientován téměř výhradně do USA a na Pan. ostrovy USA viz.

Návětrné ostrovy:

Britské Návětrné ostrovy tvoří vých. hranici Karib. moře mezi Martiniquem a Trinidadem. Patří sem Grenada, St. Vincent, St. Lucia, Dominica aj. Dohromady mají rozlohu 2 100 km², v roce 64 měly - 335 tis. obyv. a hl. městem i největším bylo St. Georges na Grenadě - 27 tis. obyv.

GRENADA - of. název

Poloha - ostrovní stát v Návětrných ov. v M.A. v Karib. moři, patří k němu i jižní Grenadiny s největším ostrovem Carriakou

Rozloha: 344 km², z toho Grenada 305 km, Carriacou 13 km, ostatní ostrůvky - 26
Historický vývoj: G. objevil k. Kolumbus v r. 1498. Původně podléhala šp. koruně, postupně pak zde sílil fr. vliv. V roce 1665 se dostává do majetku tzv. fr. Společnosti pro Záp. Indii a po roce 1674 pod přímou správu fr. koruny. V 18. stol. se v této oblasti začínají stále více výrazněji prosazovat Britové a po letech vleklých sporů F se G. v roce 1784 stává součástí kol. panství V.B. Pod přímou koloniální správou L. zůstává až do r. 1958, kdy byly začleněna do tzv. Západoindické federace. Po jejím rozpadu v r. 1962 zůstává nadále kolonií až do r. 1967, kdy se stává jedním z tzv. V.B. přidružených západoind. států. Pod tlakem sílícího národního osv. hnutí poskytuje G. V.B. k 7.2.1974 nezávislost. Dne 13.3.1979 přešla státním převratem moc do rukou revoluční vlády, která začala provádět zásadní společenské a hospodářské změny...??? Rozpory ve straně Nové hnutí JEWEL vyústily 19.10.1983 ve vojenský převrat 25.10.1983 se ostrov stal cílem vojenské intervence USA. Pod ochranou am. zbraní jmenoval britský gen. guvernér 9.11.1983 novou, loutkovou a proimperii vládu ???

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen britského Společenství,

V čele státu je brit. královna, kterou zastupuje generální guvernér. Zákonodárným orgánem je jednokomorová Poslanecká sněmovna - má 15 poslanců volených

Vznik státu : 7.2.1974 , státní svátek - 25.10.1983 ?

Administrativní dělení: 7 distriktů

Obyvatelstvo: 111 000 /85 / 90 tis. /64/

85 tis. /90/ - FAO ? až 100 tis. odhad ?

hustota zalidnění - 291 obyv./km²

z toho je asi 52% černochů, 42% mulatů, 4% Indů, 1% bělochů..

Halvní město - St. George's - asi 35 tis. obyv.

Další velká města - Woodford, Bacolet, Providence, Grenville

úřední jazyk : Angličtina

Měna : Východokaribský dolar = 100 centů

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, jejíž dřívější rev. vláda se snažila oprostít ek. od vlivu zahr. kapitálu ? a rozvojovými programy dosáhnout ek. a sociálních změn ??, v současné době se podniky a zem. farmy, které byly znárodněny, vracejí do soukromých rukou a ekonomiku státu stále více ovláda severoam. kapitál, nezaměstnanost postihuje až 40% aktivního obyv.

Zemědělství: zaměstnává 27% ek. akt. obyv., nejdůležitější odvětví, zabezpečuje 95% exportu, malé farmy do 2ha tvoří 90% všech hospodářství, ale obhospouduje pouze 24% zem. půdy, zatímco plantáže větší než 40 ha zaujímají přes 46% zem. ploch. pěstuje se zejména muškátovník /1/3 světové produkce/, kakaoovník, banánovník, kokosová palma, dále bavlna, cukrová třtina, kukuřice, citrony, skořice, káva, vanilka, hřebíček, tabák
chová se skot, ovce, kozy, prasata a drůbež, rozvíjí se rybolov
Přírodní bohatství - chybí, možnost objevení ložisek ropy..
Průmysl: málo rozvinutý, zap. pouze 7% ek. akt. obyv., několik závodů na úpravu bavlny, zpracování tabáku, výrobu oděvů, a nábytku, několik cukrovarů, závodů na výrobu rumu, pivovar, úpravná kávy, mlýny a malé konzervárny, závody na zpracování a úpravu koření. Věnuje se pozornost využití lesního bohatství /mahagon, teak/.

Významné místo má cestovní ruch / 8-10 mil. dolarů zisků ročně, avšak většina hotelů patří zahr. společnostem/.

Doprava: silniční síť 983 km/ z toho s pevným povrchem 766 km/ tři letiště, nár. letecká spol. Inter-Island Air Services, námořní přístav St. George's

Zahr. obchod: vyvážejí se především muškátové ořechy, dále kakaové boby, banány, kukuřičná mouka, a různé koření..

dovoz - potraviny /největší položka/, dále ropa, benzín, a prům. výrobky všeho druhu. Hl. obch. partneři - V.B., USA, NL, D, B, CND a karibské země
Styky s ČR: dipl. styky navázány 28.11.1979 na úrovni velvyslanectví

Obch. styky jsou ve stadiu klidu

SV.VINCENC A GRENADINY - / St.Vincent and the Grenadines/ Saint

Ostrovní stát v Návětrných ostrovech v M.A. v Karibském moři, součástí jeho ter. je i sev.část Grenadin.

Rozloha: 389 km² , z toho SV.Vincenc - 345 km²

Administrativní rozdělení: pět okresů

Vznik státu: 27.10.1979 , st.svátek, datum získání nezávislosti

Historický vývoj: Ostrov osídlený Kariby, objevil v roce 1498 K.Kolumbus, V 17.stol.sena něm začínají usazovat první angl. i fr.kolonisté. V době am.válek za nezávislost se nakrátko stává fr.državou, později se však zde upevňuje svůj vliv L. a Sv.V. se v roce 1804 stává brit.korunní kolonií. Tento status se udělal až do roku 1958, kdy se stal členem tzv.

Západoinf.federace .. viz. Po jejím zániku se Sv.Vincenc znovu dostává pod přímou britskou kol.správu, v roce 1969 se pak stává tzv.přidruženým státem V.B. s plnou vnitřní samosprávou. V roce 1979 získal nezávislost.

Státní zřízení: konstituční monarchie , člen britského Společenství, současný režim je proam., účastník voj.intervence na Grenadě. V čele státu je britská královna, kterou zastupuje generální guvernér. Zákonodárným sborem je jednokomorová Poslanecká sněmovna , má 19 členů, z nichž 13 volí obyvatelstvo / nazývají se poslanci/ a 6 jmenuje gen.guv. / nazývají se senátoři/. Funkční období parlamentu je 5 leté.

Obyvatelstvo : 116 tis. /90 FAO/ ... 138tis /85/ ? 83 tis. /64/

hustota zalidnění: 284 obyvk/km²

asi 70% je černochů, potomci Afričanů, 22% mulatů, 3% Indů,

Hlavní město: Kingstown - 32 tis. /85/

Další města: Camden Park

Layout

Sandy Bay

Calliaqua

úřední řeč: angličtina

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, která se specializ. na produkci zem.výrobků určených pro export.

Zemědělství: podílí se na HNP asi 13%, hlavní plodinou jsou banány, dále se pěstuje bavlník, batáty, jamy, muškátovník, taro, podz.olejná, kukuřice, citrusy, kokosová palma, maniok a maranta rákosovitá /pro výrobu kv. škrobu/, mzh chová se skot, ovce, kozy, vepř a drůbež

Přírodní bohatství: lesy pokrývají necelou polovinu ostrova s některými druhy vzácných dřevin

Průmysl: podílí se na HNP asi 9% je zaměřen na zpracování zem.produktů , malé a nemoderní závody - vyrábí se / škrob, cukr, rum, ovocné šťávy, jedlý olej, mýdlo, perletové knoflíky.. / rozvíjí se výroba nábytku a textilů..

Doprava: žel.neexistují, silniční doprava při pobřeží - oředejším

letišť - hl.město

Zahr.obchod: vyvážejí se banány /60% exportu/, marantový škrob, kopr, muškátové oříšky, bavlna, kakaové boby, atd. dovážejí se potraviny, spotř.zb.

stroje, paliva, cement, staveb.dřevo, textil aj.

Hl.obch. partneři - V.B. USA, CND a země karib.oblasti

Turistický ruch je ve srovnání s ostat. zeměmi oblastí poněkud malý, v posl.letech však nabývá stále většího významu

Měna: Východokaribský dolar = 100 centů

Styky s ČR: dipl. styky nebyly navázány. Obch.dohody nebyly sjednány

SV.LUCIE - Saint Lucia

Ostrov v Karib.moři, jv.část M.A., součást skupiny Návětrných ostrovů

Rozloha: 616 km²

Vznik státu: 22.2. 1979 - datum získání nezávislosti, st.svátek 13.12.- svátek sv.Lucie

Historický vývoj: předpokládá se, že ostrov objevil v r.1502 K.Kolumbus, který mu dal i jméno, K prvním pokusům o kolonizaci dochází se strany Anglič. v letech 1605 a 1638, úspěšní jsou však až v r.1650 Francouzi ze sousedního Martiniku. Dalších 150 let je poznamenáno boji o nadvládu mezi oběma evr. kol.mocnostmi. Spory skončily až r.1814 po podepsání pařížské smlouvy, na jejímž základě se Sv.-L. stává trvale brit.kolonii.

Teprve 1.3.1967 získává status autonomního přidruženého státu V.B., jako jeden z tzv.západoinf.přidruž.států. Na základě dohody mu byla 22.2.1979 udělena nezávislost.

Státní zřízení: konstituční monarchie, člen britského Společenství, současný režim je proamerický, účastník voj.intervence na Grenadě. V čele státu je britská královna, kterou zastupuje gen.guvernér. Zákonodárným sborem je dvoukomorový parlament, který se skládá z Poslanecké sněmovny a Senátu. PS má 17 poslanců volených obyv. na 5let. Senát má 11 členů jmenovaných guv. na 5 let.

Administrativní dělení: 16 okresů

Obyvatelstvo: 150 tis. /90/ , 115 tis. /84/ 95 tis /64/

hustota zalidnění: 244 obyvk/km²

asi 67% je černochů, potomci Afričanů, 27% mulati, zbytek tvoří Indové a běloši aj.

Hlavní město: Castries - 50 tis. obyv. /85/

Další velká místa : Dennery, Bon Air, Bise, Fort Charlotte

úřední jazyk: Angličtina

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, jejíž ekonomika je z větší části ovládána zahr.monopolním kapitálem, významným zdrojem st.příjmů je turistický ruch /kolem 100 tis.turistů ročně/, sektor služeb zam.zhruba 50% akt.obyv.

Zemědělství: využívá asi 34 tis.ha půdy, pracuje v něm 30% akt.obyv.

vytváří 14% HNP, těžištěm je monokulturní zem. pěstování cukrové třtiny, dříve rozvinuté, nyní na ústuňu, nejdůl. plodinou je nyní banánovník, dále se pěstuje kokosová palma, kakaovník, citrusy, mangrovník, koření, pro domácí spotřebu brambory, zelenina. chová se skot, ovce, vepř, drůbež rybolov pom. slabě rozvinut, lesní hosp. nemá větší význam - vzácná dřeva - mahagon.

Přírodní bohatství: žádná významnější ložiska surovin

Průmysl: zam. asi 20% akt. obyv., vytváří 7% HNP, malé textilní a potravinářské závody / rum, jedlý olej, nealkohol. nápoje, rozvíjí se výroba banánovníkové a chlebovníkové mouky, v posl. období vybudován podnik na výrobu nábytku, pneumatikárna, závod na výrobu prům. hnojiv, tři vápenky..

Doprava: silniční síť 800 km, žel. neexistuje, domácí letecká spol. St. Lucia Airways, dvě mezinár. letiště, dva nám. přístavy

Zahr. obchod: vyvážejí se výhradně agrární produkty - banány 80% exp., kokosový olej, kopr, kakao, citrusové ovoce, koření apod.

dováží se spotř. zboží, potraviny, stroje, ropné deriváty, prům. produkty..

Hl. obch. partneři - V.B., bilance zahr. obchodu je chronicky deficitní

Měna: východokaribský dolar = 100 centů

Styky s ČR: dipl. styky nebyly navázány. Obch. dohody nebyly sjednány

DOMINIKA - Dominické společenství / The Commonwealth of Dominica / ostrovní stát v M.A. v j. části

Rozloha: 751 km², je největší z Náv. ostrovů

Vznik státu: 3.11.1978 / datum získání nezávislosti, st. svátek

Historický vývoj: ostrov objevil K. Kolumbus 3.11.1493. Šp. však neměli o jeho osídlení zájem a teprve ve druhé pol. 18. stol. ho začínají kolonizovat Francouzi. V r. 1761 se D. zmocňují Britové, kteří zatlačují posl. zbytky pův. obyvatel do těžko přístupných obl. ve vnitrozemí ostrova. V r. 1778 se na krátký čas opět usazují na o. Fr. Popětí letech jejich nadvládu přechází D. již trvale do britských rukou. v r. 1805 se pak formálně stává součástí koloniálního impéria V.B.

Administrativně byla D. nejprve začleněna do Záv. ostrovů, v letech 1940-1958 do Náv. ostr. Potom byla až dor. 1962 součástí tzv. Západní ind. federace.

Po jejím rozpadnutí jí L. spravoval přímo. Pod tlakem nár. osvob. hnutí, byla V.B. nucena přiznat D. k 1.3.1967 státu auton. příruč. státu s příslibem poskytnutí plné nezávislosti do deseti let. Realizace tohto plánu se však vinou manévrů kol. mocnosti zdžela o celý rok a teprve 3.11.1978 se D. stala v pořadí 159. nezávil. státem světa.

Státní zřízení: republika, člen britského Společenství, burž. dem. proam. režim, který se v r. 1983 zúčastnil severoam. voj. intervence na Grenadu

V čele státu je prezident volený posl. sněmovnou na 5 let. Zákonodárným sborem je jednokomorová Palsanecká sněmovna - má 31 poslanců z nichž 21

Administrativní dělení: 2 města a 25 vesniv, deset krajů

Obyvatelstvo: 82 tis. /90/ , 67 tis. /65/

hustota zalidněná - 99 obyvk/km², nejmenší z ostrovů..

obyv. převážně afrického půdu, dovezených v min. na otrockou práci 2/3, zbytek tvoří zejména mulati, kreolové atěž asi 500 původních obyvatel patřící k indiánským kmenům Karibů

Hlavní město: Roseau - 20 tis. obyv. /85/

Další velká města: Potrsmouth, tanetane, Glanvilia, laudat

úřední řeč: angličtina

na ostrově se rovněž používá tzv. patois, místní dialekt francouštiny
Hospodářská charakteristika: rozvojová agrární země, jedna z nejzaostalejších ve vých. části K. moře. většina hosp. potenciálu je v rukoz zahr. především severoam., brit. akand. kapitálu, hospodářství utrpělo silnými hurikány, obnova probíhá se zahr. pomocí

Zemědělství: zam zhruba polovinu akt. obyv. a využívá se v něm asi 1/4 celkové rozlohy ostrova. pěstují se především banány / roční sklizeň -

65 tis. t./ plně kontrolována brit. koncernem, dále kokosová palma, citrusy, cukrová třtina, kakaovník, tabák, vanilka, mango, zelenina

Chov prasat, koz, drůbeže, ovčí, v posl. době se rozvíjí chov skotu /výhradně pro domácí trh. Poměrně rozvinutý je rybolov

Přírodní bohatství: měď, bauxit, pemza, vápenec / těží se však pouze pemza a část vápenec/, značná zásoba tropických i jehličnatých dřevin

Průmysl: teprve v začátcích, vytváří přes 5% HNP, malé závody, na zpracování dom. zem. produktů - konzervárny ovoce a ov. štáv, lihovary, lisovny oleje, mýdlovary, menší rafinérie dovážené ropy, cementárna, am. koncern/

Doprava: žel. neexistují, silniční síť 750 km, nám. letecká spol. Dominica Air Transport, pro mezinár. leteckou dopravu letiště - Melsville - Airport, pro nám. dopravu přístav v hl. městě.

Zahr. obchod: vyvážejí se banány - 80% devizových příjmů země, dále citrusové ovoce, ovocné šťávy, kopr, kakao, pemza..

dovázejí se - potraviny, spotř. i prům. zboží, chemikálie, stroj. výrobky, automobily, ropa a její produkty

Hl. obch. partneři - USA, CND, V.B.

v posl. době velká pozornost turistickému ruchu. Bilance zahr. obchodu trvale deficitní

měna : východokaribský dolar = 100 centů

Styky s ČR: dipl. styky nebyly navázány. Obch. dohody nebyly sjednány

Francii patří v Malých Antilách 7 ostrovů, tvořících 2 zámořské departementy. Nejvýznamnější z ostrovů jsou Guadeloupe a Martinique.

GUADELOUPE

Francouzský zámořský departement

Rozkládá se v Karib.moři, v obl. M.A. Guadeloupe jsou přísně vzato ostrovy dva, odělné úzkým průlivem/ v atl.mapách se neobjevuje/ - Basse Terre a Grande Terre - o rozloze 1510 km², jeho součástí je ještě dalších pět malých obývaných ostrovů, z nichž nejdůležitější je Marie Galante - 158km, Les Saintes - 13km, La Desirade a Ptite Terre 22km, Saint Barthelémy a Tintamarre 22km, Saint Martin - 55 km.

Rozloha: tedy celkem je 1783 km²

Administrativní dělení: tři arrondissementy

Historický vývoj: Dnešní G. objevil K.Kolumbus v roce 1493, roku 1635 byl dobyt fr.námořními lupiči, kteří zde zřídili jednu ze svých základů v Karib.moři. Tímto datem začíná fr.nadvláda nad touto částí, ostro se stává nejprve vlastnictvím tzv.Společnosti pro Záp.Indii v roce 1674 je prohlášen přímo za majetek fr.koruny. V 18.stol. apoč.19.stol. bylo toto území několikrát obsaeno Brity. Jejich nadvláda však netrvala dlouho a v roce 1816 se G. def stává Fr. državou. V období po druhé sv.válce musel F. pod tlakem sil požadujících autonomii přistoupit k některým formálním změnám v dosavadním koloniálním statutu. Od 19.3.1946 je G. tzv.zámoř. departementem Francie. Jeho správou je pověřen prefekt jmenovaný Paříží, který se při výkonu své funkce opírá o 36 Generální radu, volenou obyvg.G. Země vysílá tři poslance do pařížského Národního shromáždění a dva zástupce do Senátu. V čele boje za dosažení úplné vnitřní autonomie je G. kom.strana, která vznikla v r. 1958...

Obyvatelstvo: 340 tis. /90/ 306 tis. /65/

Hustota zalidnění je značná- 199obyvg./km²
68% tvoří mulati, 27% potomci Afričanů, zbytek Evropané a kreolové

Hlavní město: Správní středisko: Basse Terre - 16 tis. /85/

dříve to byl přístav - Pointe-a-Pitre /41tis. - 63/

Další velká města - Abymes, Port Louis / na Grande Terre/

úřední jazyk: Francouština

Hospodářská charakteristika: největší plantáže, všechny podniky zprac.průmyslu, bankovníctví i doprava jsou v rukou fr.společností. Soustavně se snižuje objem agrární výroby, průmysl je zastalý a zaměřeny jen na zprac.domácích zem.produktů.

Hlavní zdroj obživy obyvg. je zemědělství- pro export se pěstuje cukrová třtina na plantážích, dále banány, ananasy, káva, kakao, vanilka, citrusové plody, pro domácí potřebu zejména batáty a kukuřice

Průmysl: cukrovary - závody na destilaci rumu, čokoládovny, továrna na výrobu c.garet, koželuzna..

Hl.obchodní partner hje Francie, přes 80% zahr.obchodu

MARTINIK - Martinique

Francouzský zámořský departement

rozkládá se v karib.moři ve skupina M.A.

Rozloha: - 1 110 km²

Administrativní dělení: tři arondissementy

Historický vývoj: M.objevil v roce 1502 K.Kolumbus, v roce 1635 ostrov obsadili fr.kolonizátoři. Od pol.18.stol. se ho pokusili několikrát získat Britové, kteří však neuspěli. Od r. 1815 je nerušeném držení Franc. Po druhé sv.válce, 19.3.1946 se navenek mění kol.status ostrova a je prohlášen zámořským dep.Francie.

V čele ostrova stojí prefekt, jemuž podléhá Generální rada se 36 volebnými členy. Ve fr.Nár.shrom. zastupují ostrov 3 poslanci a v Senátu dva senátoři. V posl.desetiletích se aktivizuje pol.hnutí ostrova za dosažení jeho autonomie ?? Vedoucí úlohu v něm hraje KS M...

Obyvatelstvo: 346 tis. /90/ 321 tis. /65/

hustota zalidnění - 309 obyvg./km²

většinu tvoří potomci Afričanů, dále zde žijí Asijci a Evropané /Fran/

Správní středisko: Fort -de-France přes 100 tis. /85/

další velká města: Schoelcher - 10 tis.

Fort de France - 7tis.

úřední jazyk: Francouština

Hospodářská charakteristika: - ekonomika ostrova je málo rozvinutá. ovládají ji fr.monopoly a domácí velkostatkáři

Zemědělství: páteří ekonomiky, hlavní plodinou je cukrová třtina -227 tis. 50% obděl.půd
dále se pěstují banány, ananasy, kakao, káva, citrusy, zelenina, maniok, kokosové ořechy

Průmysl: v zemi je několik cukrovarů - 8 tis.t./90/, ale vr oce 65 - ještě - 75 tis.t., palírny rumu, malé konzervárny, čokoládovny, mydlárny a lisovny oleje

Doprava: 174km žel.úzkokolejných - plantáže, 1030 km silnic, letiště a přístav - hl.město

Zahr.obchod: vývoz- banány, cukr, rum aj. dovoz - hlavně potraviny .. je zcela ovládan Francií, ale i USA nově..

NIZOZEMSKÉ ANTILY - tvoří 6 ostrovů, z nichž hlavní je Curacao, Bonaire a Aruba, obvykle se počítají geograficky k Jižní Americe...

Integrální součást Nizozemí s vnitřní samosprávou...

Poloha: leží v Karib.moři a tvoří je dvě tříčlenné ostrovní skupiny,

kteřé jsou od sebe vzdáleny přibl. 900 km,

1. Curacao -472 km, Bonaire - 281 km, Aruba-190 km - při pobř.Venezuely..

2. St.Maarten -34km, St.Eustarius - 21 km, Saba - 13km - sev.od Závětr.ostr.

Rozloha: celkem 1011 km²

Historický vývoj: V roce 1499 přistál břehů Cuaracaa šp.dobyvatel Alonso de Ojeda. Madrid neprojevil o kolonizaci této oblasti zájem. Od roku 1634 se zde usazují Holanďané, kteří se postupně zmočňují i ostrovů Aruba, Bonaire, Saba, St. Eustatius a části St. Maartenu. Od 27.1.1951 se Niz. Antily stávají tzv. autonomním zámořským členským státem Niz. království a dostávají vlastní autonomní vládu. Halvou státu je nizozemská královna, kterou na ostrovech zastupuje guvernér. Ostrovní administrativa, která rozhoduje pouze o vnitřních záležitostech, je odpovědná 22 ostrovnímu parlamentu. Guvernérovi je podřízena tzv. dozorčí rada, jejíchž pět členů má fci poradního orgánu. Niz. království přislíbilo ostrovům poskytnout později úplnou nezávislost.

Obyvatelstvo: 190 tis. /90/ odhad, 260 tis. /84/ ?

hustota zalidnění - 191 obyv./km²

90% populace tvoří potomci Afričanů a Indiánů, zbytek evropští přistěhovalci

Správní středisko: Willemstad na ostrově Cu. - 65 tis. /84/

další velká města: Oranjestad /Aruba/

Kralendijk /Bonaire/

úřední jazyk: Holanďtina

Hospodářská charakteristika: nejdůl. složkou nár. ekonomiky je zpracování

dovážené ven. ropy. Úroveň ost. prům. odvětví je velmi nízká a také zemědě.

nemá v nár. hosp. velký význam. Nejvýznamnějším prům. odvětvím jsou závody

na zprac. ropy na ostrově Cuaracaa a Aruba, rafinerie na Arubě patří k největším na světě. Na Niz. A. jsou také loděnice a oprav. doky, dále několik

menších chem. továren a potrav. a chem. průmysl.

Ze zem. produktů se pěstuje - aloe, čirok, podzemnice oljná, a trop. ovoce. ^{Oranjestad}

Ze suché pomerančové kůry se vyrábí světoznámý likér Curacaa.

Z hosp. zvířat se chová skot, vepř. a kozy a ovce.

Nejdůležitější obch. partneři jsou Ven. USA a CND, dovážejí se zejména ropa, potraviny, vyvážejí se naftové výrobky...

PANENSKÉ OSTROVY - /Virgin Islands/, významné pro svou strategickou polohu, se dělí na Britské, které jsou souč. Závětrných ostrovů - viz... a na Americké Panenské ostrovy ...

PANENSKÉ OSTROVY SPOJENÝCH STATŮ AMERICKÝCH

teritorium USA v Karibském moři

Skupina šesti ostrovů a atolů vulkanického původu, které se nachází v Karib. moři mezi V. a M. Antilami

Rozloha: 344 km², / St. Croix - 209 km, St. Thomas - 83 km, St. John - 52 km².. /

Administrativní členění: Ostrovy tvoří jednu správní jednotku

Historický vývoj: Panenské ostrovy objevil v roce 1493 K. Kolumbus. Po založení Dánské západní společnosti v roce 1671 dochází ke kolonizaci ostrova St. Thomas počátkem 18. stol. rozšíření Dánové osídlení až na ostrov St. John.

k němuž se později připojuje i ostrov St. Croix, který byl původně fr. koloniálním majetkem. V roce 1754 byly Dánské Pan. ostrovy prohlášeny korunní kolonií. V roce 1917 je Dánsko prodává USA. Až do roku 1931 pak zůstávají pod přímou správou am. válečného námořnictva.

Právně podléhají ostrovy min. vnitra USA. Od roku 1970 si již samy volí guvernéra, do té doby byl jmenován přímo am. prezidentem. Guvernér má k dispozici 9 poradní vládní radu. Zákonomárné shromáždění, které tvoří 15 senátorů, se volí každé dva roky.

Obyvatelstvo: 119 tis. /85/ 43 tis. /64/

hustota zalidnění: 322 obyv./km²

80% připadá na potomky Afričanů a mulaty, zbylých 20% je evrop. původu, Trvale obývána jsou pouze tři největší ostrovy

Správní středisko: Charlotte Amalie - 40 tis. obyv. /85/ na o. St. Thomas

další velká města: Eastend /St. John/, Christiansted a Annaly /St. Croix/

úřední jazyk: Angličtina

Hospodářská charakteristika: hl. hosp. odvětvím je turistický ruch.

Na ostrovech existuje několik větších prům. podniků, rafinerie ropy

na o. St. Croix, závod na výrobu hliníku, cukrovary, pět závodů na destilaci rumu, a dále menší závody na výrobu hodinek, textilu a zprac. drahokamů.

Střediskem zem. výroby je ostrov St. Croix. Nejdůležitějšími zem.

produkty jsou cukrová třtina, kokosové ořechy, citrusové plody, zelenina, trop. ovoce, chová se skot

Nejdůležitějšími obch. partneři jsou USA a Portoriko

V současné době je na Pan. ostrovech letecká a ponorková základna amerických ozbrojených sil.

J.Am.leží převážně v rovníkovém a tropickém pásmu a jen zúženou částí na J. zasahuje i do již.subtrop. a mírného pásma. Je obklopena na Z. Tichým oc. a na V. Atl.oceánem, na jihu ji odděluje široký Drakeův průliv od Antarktidy a na sev. Karibské moře od souostroví Velkých Antil. Jen úzká Panamská šíje tvoří pevninské spojení se Sev.Am. Hranice mezi oběma pevninami se klade někdy do nejužšího místa Panamské šíje /48km/, jindy do údolí řek Atrato a San Juan. Tato druhá hranice je více zdůvodněna geol. stavbou. Rozloha J.AM. dosahuje necelých 18 mil.km² - 17 843 km² a rovná se tedy skoro dvojnásobné ploše Evropy.

Nejsever. bod pevniny je mys Gallinas 12°25's.š. je vzdálen od nejjižnějšího bodu-Frowardův mys 53°54'j.š. v Magalhaesově průlivu ? 7 500 km. a Nejdále k jihu je však položen Hoornův ostrov u Ohňové země se stejnojmenným mysem - 55°59'. "největší šířky dosahuje pevnina /5150 km/, několik šířkových stupňů jižně od rovníku, a to mezi mysem Branco na V. /34°48'z.d. a mysem Parinas na záp. /81°19'z.d. Členitost celé pevniny je nepatrná, na poloostrovy a na přilehlé ostrovy připadá jen málo přes 1% celé plochy.

Karibské země

Kromě Kolumbie a Venezuely, ležících při pobřeží Karib.moře, počítáme k této skupině jihoam.zemí i Guyanu, Fr.Guayanu a Surinam.

KOLUMBIE

Of.název- Kolumbijská republika / República de Colombia/

Poloha-stát na sz.části Jižní Am., je vedle Chile jediným jihoam.státem majícím přístup k Tichému i Atl.oceánu.Najihu hraničí s Ecuadorem a s Peru, na sz s Panamou a na vých,s Brazílií a Venezuelou.

Rozloha- 1 138 914 km², je největší z Karib.zemí a čtvrtým nejrozlehlejší m jihoam.státem.

Historický vývoj- dnešní Kolumbii pro šp.korunu objevil v roce 1499 mořeplavec Alonso de Ojeda.v r.1536 španělé území obsadili, V roce 1718 se oblast dnešní Kolumbie stává součástí šp.místokrálovství Nová Granada, které zahrnovalo dnešní Panamu,Ven,Ekvador,guayanu a částečně i Peru a Brazílii. Počátkem 19.stol.dochází v Nové Granadě k mohutnému národně osvobozenkému hnutí,pod jehož tlakem se tato šp.koloniální država nakonec hroutí.r.1819 je vyhlášena nezávislá republika Velká Kolumbie., k níž kromě vlastní Kolumbie patřilo ještě území dnešní Ven.Ecu.a Panamy.

O vznik tohoto státního útvaru se nejvíce zasloužil vůdce národně osvoboz.

boje jihoam.ládu Simon M Bolívar. Po jeho smrti v r. 1830 se od Velké Kolumbie odtrhly a osamostatnily Venezuela a M Ecuador a na území dnešní Kolumbie a Panamy je v r.1831 vyhlášena rep.Nová Granada, která několikrát měnila své jméno /Granadská konfederace, Spjené státy kolumbijské /a svůj dnešní název přijala kolumbie až v r.1886.V r.1903 se z popudu USA od Kolumbie odtrhla Panama a od té doby země existuje v dnešních hranicích. S Peru vedle Kolumbie pohraniční spory, které v r.1931 vyústily ve válku, ta však byla zásahem Společnosti národů rychle skončena.Vnitropolitický vývoj byl v minulosti poznamenán značnou nestabilitou. V letech 1910 až 1945 se zde vystřídalo celkem 69 prezidentů, triumvirátů a vojenských junt. Vývoj po první světové válce probíhal ve znamení silného pronikání sveroam. kapitálu a sílícího vlivu USA v hosp- a polit.životě země. v r.1948 zde byla nastolena diktatura, která byla svržena až v r.1957.

Vznik státního: 20.7.1810 ,státní svátek,

Státní zřízení: republika,burž.dem.stát s uváženou zahr.pol.orientací, která usiluje o mírové řešení problémů na am.kontinentu, od roku 1949 trvá občanská válka, v níž zahynulo přes 300 tis.lidí.

V čele státu a vlády je prezident volený obyv.na 4 roky. Zákonodárným sborem je dvoukomorový Kongres složený z Poslanecké sněmovny a Senátu. Posl.sněmovna má 199 členů volených obyv.na 4 roky.Senát má 114 členů volených obyv,rovněž na 4 roky.

Administrativní dělení: 23 departementů,4 intendancie, 5 komisariátů a distrikt hl.města

Obyvatelstvo: 32 978 tis. /90/ , 18068 tis./65/

hustota zalidnění - 27 obyv./km²

Z toho počtu je 68% mesticů,20% bílých, 7% Indiánů a 5% černochů.

Etnické složení kol.obyv.je výsledkem smíšení pův.obyv./Indiánů/ se šp. kolonisty, dováženými černošskými otroky i pozdějšími evrop.přistěhovalci. Obyvatelstvo je v K.rozloženo velmi nerovnoměrně. Asi 80% všeho obyv.žije v horských kotlinách a plošinách o nadm.výšce 1500-3000m/tierra templada, na území jehož celková rozloha nepřesahuje 28% plochy státu. Hustota zalidnění v těchto oblastech přesahuje 80 obyv./km², naproti tomu pobř.ní-

V zaměstnání připadá na zemědělství a rybolov - 27,3% obyv.

úřední jazyk je španělština

Ve městech žije % obyvatelstva

Hlavní město a největší prům.středisko státu je Bogotá - asi 5mil.obyv./86/
1,7mil. /65/, ležící na horské plošině v nadm.výšce 2600m

Další města/ - Medellín- 1,2mil.

největší středisko textilního průmyslu

Cali - 1,1mil.

hl.obch.,prům. a dopr.centrum jz.Kol.

Barranquilla - nad 500 tis. ,

- ležící při ústí ř.Magdaleny, je největší kol.přístav

nad 100 tis.- Cartagena - přístav

Manizales - kávové středisko

Ibagué

Cúcuta

Pasto

Montería

Hospodářská charakteristika: rozvojová agrárně prům.země závislá na zahr.,hl.s

severoam.monopolním kapitálu, která uskutečňuje nejrozsáhlejší investiční

program v L.Am., narůstající zahr.dluh ji však brání v řešení naléha-

vých ek.problémů, roční míra inflace je přes 18%, nezaměstnanost 13.4%

současná hosp.politika je zaměřena na vzestup národního průmyslu a diverzifika-

ci ekonomiky. Těžišťe kol.hospodářství je i nadále v zemědělství, zaměřeném na

produkci kávy a v těžbě nerostů. Tím země setrvává ve svém závislém postavení.

závislost kol.ekonomiky na světových cenách kávy.

Hospodářský život země se soustřeďuje v záp.horské oblasti, kde je většina

plantáží, těžba nerostného bohatství i nejvíce podniků zpracov.průmyslu

Přírodní bohatství- značné, ale velmi málo využito k hosp. rozvoji země,

neboť těžba je ze 2/3 ovládnána cizím kapitálem. Nejvýznamnější je těžba ropy

8 606 tis.t., na stř.Magdalene, odkud se vede ropovodem do přístavu Cartagena

kde se souč.zpracovává v rafinériích. Spolu s ropou se těží i ropný sluz

Důležitá je těžba zlata -22.1.t/2.v L.Am./ a platiny /622kg/1.v L.Am.

Vzrůstá těžba uhlí /6100 tis.t./ a železné rudy, dále se těží polymetalické rudy, urenová ruda, kuchyňská sůl, drahokamy /smaragdy/, stříbro, bauxit, měděné a niklové rudy, síra, aj. vzácná dřeva v trop.lesích /70% plochy/, bohatství ryb v přilehlých mořích a řekách.

Průmysl: zaměstnává 24% akt.obyv., vytváří 27% HNP. těžební prům. viz.,

k nejvýznamnějším odvětvím patří výroba potravinářská /hl.cukrovarský/., textilní a kožařský, kovozpracující, relativně dynamicky se však rozvíjí hutnictví, strojírenství a zejména průmysl chemický a petrochemický.

Slabě je dosud rozvinuto hutnictví, ačkoliv K.má značné zásoby černého uhlí, dobře koksovateľného a značné zásoby kvalitní žel.rudy. Situace se poněkud zlepšila po dokončení hutního kombinátu u města Elencita /260km

sz.od Bogotá/ vybudovaného u velkých ložisek koks.uhlí a žel.rudy. V produkci Většímu rozmachu těžkého průmyslu brání slabá energetická základna/avšak zásoby vodní energie jsou značné/ a nedostatečná doprava.

Zemědělství: vytváří 22% HNP a tři čtvrtiny příjmů z vývozu. přes zem, reformu /1962-69/ zůstávají v zemi tisíce bezzemků, převládají však drobná a střední hospodářství. má výborné přírodní podmínky, které však jsou dosud

nedostatečně využity. Obdělává se jen 4,5% z celkové rozlohy státu. Ačkoliv obrovské plochy půdy leží ladem, 60% venkovského obyv. nevlastní půdu. značná část plantáží patří cizím ,hl.severoam.společnostem.

Pěstuje se především kávovník -664 tis.t. - 2.místo sv., pěstuje se na plantážích na rozloze asi 1mil.ha/tj. asi třetina obdělávané půdy/, ve výškách 600 až 1500m ve Střední Kordilleře. Kol.káva se považuje za nejkval. na světě. Téměř celý kol.obchod kávou je kontrolován USA a důsledkem je silná závislost celé kol.ekonomiky.

Z vývozních plodin jsou na druhém místě banány, pěstované hl.na severu, dále se pěstuje cukrová třtina, tabák, bavlník, rýže, maniok. V horských obl.se pěstuje , podle nadm.výšky, kukuřice, pšenice, zelenina, brambory atd.v těžce dostupných horských obl.jsou plantáže marihuany

Živočišná výroba má v kol.zemědělství významnou úlohu.Chov skotu má silně

extenzivní charakter, maso se produkuje jen pro domácí spotřebu a vyváží se kůže. Chov se soustřeďuje v horských oblastech a v Karib. nížině 24550 tis. kusů se chová /90/, dále se chovají ovce, vepři a drůbež. Lesní hospodářství je využíváno zatím jen zčásti, pro špatné dopravní poměry, těží se tvrdá dřeva -mahagon, cedr aj. přírodní kaučuk, koka, chicle, balzám, a živice. Rybolov zatím slouží jen vlastní spotřebě, připravuje se však modernizace rybářské flotily.

Doprava: zůstává v xspolu s energetickou ot. nejvýznamnějším problémem kol. hospodářství. Budování žel. a silniční sítě zde naráží na velmi obtížný terén. Doprava dosud zdaleka nezvládla ohromné území státu. Soustřeďuje se v záp. části země, vých. části jsou téměř nedostupné. Žel. síť tvoří 17 tratí s různým rozchodem o celkové délce 3700km. Spojuje horské obl. s pacifickým pobřežím, žel. spojení s karib. pobř. ^{je dle atlasu} dosud chybí? Zde má největší význam plavba po řece Magdaleně, která je hl. dopr. tepnou státu, splavná v délce 1 400km. Z 53 852 km silnic různé kvality, jen část je s pevným povrchem. Nejlepší je kol. úsek Panamerické dálnice, proch. záp. částí země.

Námořní loďstvo, opírající se o přístavy na karib. pobřeží, hl. námořní přístavy jsou Barranguilla a Buenaventura

V poslední době se stále více uplatňuje letecká doprava, hustota vnitřní letecké sítě 722 letišť, z toho 60 větších, domácí letecké společnosti Avinca, Satena a SAM.

Zahraniční obchod: vyváží se především káva, zhruba 1/2 exportu, dále bavlna, ropa, smaragdy, cukr, banány, tabák, květiny, kůže, kožešiny a některé výrobky zprac. průmyslu, velký je ilegální vývoz narkotik. Dovážejí se stroje a zařízení, prům. celky, dopr. prostředky, chem. výrobky, potraviny aj. Hl. obch. partneři USA, země ES a Japonsko.

měna- 1 kolumbijské peso = 100 centavů

Styky s ČR: dipl. styky navázány v roce 1935. Po 15.3.1939 přerušeny a znovu navázány 9.1.1943. Vzhledem k obč. válce byla v l. 1948 činnost čs. vyslanectví zastavena a v roce 1956 byly zřízeny v obou zemích pouze gen. konzuláty.

14.12.1968 navázány dipl. styky na úrovni velvyslanectví. ČR vyváží různé stroje a stroj. výrobky, tepelné a vodní elektrárny, zem. nářadí, oděvy aj. dováží kávu, banány a ořechy

----- VENEZUELA

of. název - Venezuelská republika /República de Venezuela/

je jednou z tzv. karibských zemí, leží na severu J. Am. při Karib. moři, na V. sousedí s Guayanou, na j. s Brazílií a na jz. s Kolumbií

Rozloha: 912 050 km²

Historický vývoj: Počátkem srpna 1498 přistál u zdejších břehů Kryštof Kol. svůj dnešní název země dostala od prvních šp. plavců, kterým kolové stavby

Indiánů připomínaly Benátky /Venezuela - Malé Benátky/. V průběhu 16. stol.

obsadili šp. dobyvatelé. Šp. nadvládu svrhla národně osvoboz. revoluce v letech

1810-1821. Do r. 1830 byla Ven. součástí Bolívarovy Velké Kolumbie, později

se vyhlásila nezávislou rep. Další dějiny země jsou naplněny často se střídajícími diktaturami a povstáními. Podobně jako do ostatních l. am. zemí

i sem pronikl brzy severoam. kapitál od konce 19. stol. a zač. 20. stol. a

národní hospodářství ovládly monopoly USA. Závislost země na USA se prohloubila zejména v období diktatury Juana F. Gomeze /1908 až 1935/, kdy

začalo intenzivní vykořisťování ven. přír. bohatství, zejména ložisek ropy.

V r. 1947 byl zvolen prezidentem R. Gallegos, který obnovil burž. dem. svobody

a snažil se omezit vliv severoam. monopolů. Ty však zinscenovaly reakční puč a vlády se ujal představitel voj. reakční junty M. P. Jimenez, který nastolil diktaturu a otevřel znovu zemi severoam. monopolům. Lidovým povstáním byla

v r. 1958 jeho diktatura svržena a ve volbách byl zvolen prezidentem představitel umírněné levice R. Betancourt. Usiloval zpočátku o provedení poz. reformy

a vymanění z vlivu USA, když však monopoly začaly vyvíjet na Ven. silný hosp. nátlak, podvolil se jejich diktátu a začal provádět proam. politiku. Tento krok

vyvolal nespokojenost dem. sil země a vyústil v několik povstání, která však byla potlačena. V zemi operovaly part. oddíly a byla značná aktivita lidových

mas. K demokratizaci života v zemi dochází teprve na sklonku 60. let a

potom zejména po roce 1973, kdy byl zvolen prezidentem C. A. Perez, toho po

prezidentských volbách v roce 1979 vystřídal reprezentant křesťanskosociální strany L. C. Herrera, od roku 1984 je ven. prez. Jaime Lusinchi, člen strany Demokratické akce

Vznik státu: 5.7.1811 datum získání nezávislosti

Státní zřízení: federativní republika, burž.demokratický stát s poměrně samostatnou zahraničně politickou orientací.
V čele státu a vlády je prezident volený obyv. na 5 let.
Zákonodárným orgánem je dvoukomorový Národní kongres, který se skládá z Pošlanacké sněmovny - 200 členů, volených na obyv. na 5 let. a Senátu - 47 členů rovněž...

Administrativní dělení: 20 států, 2 federální distrikty a federální distrikt hl.města

Obyvatelstvo: 19730 tis. /90/ 9030 tis. /66/

hustota zalidnění - 21,6 obyv/km²

Z toho 69% mestici, potomci evr. přistěhovalců /špan.it.port./, 9% žernoči, 2% indiáni -hl.vnitrozemí

Nejhustěji jsou osídleny pobřežní oblasti, kde se nalézají i všechna velká města. Ve městech žije až 83,6% ven.obyv.

Náboženství - římskokat. 91,7%

negramotnost až 10,4%

úřední jazyk- španělština

Hlavní město - Caracas - až 3mil.obyv. s předměstími

1674 tis. /65/

Další města - Maracaibo - největší přístav 530 tis. /65/

nad 100 tis. - Barquisimeto

Cabimas

Valencia

Cumana

Maracay

San Cristobel

Hospodářská charakteristika: Rozvojový průmyslově zemědělský stát s významnou těžbou a vývozem ropy, patří k ekonomicky vyspělejším v L.am. od pol.70.let upevňována hospodářská nezávislost na zahr.kapitálu, postupně zestátněna těžba ropy, zemního plynu a rud, země usiluje zejména o diverzifikaci průmyslu, vytvořena některá nová prům.odvětví a modernizována dosavadní, avšak vysoká zah.zadluženost, nezaměstnanost -10% Podíl ek.akt. 34,8%, nejvíce ek.akt. je zam.ve službách, správě a obraně 2%, v obch.19,1% a vprům.18%

Přírodní bohatství: rozsáhlé, především však ropa, odhad využ.lo-

žisek 3,5mlđ.tun, v nově objevené oblasti dalších 142 mlđ.tun.

Těžba okolo 100 mil.t. ročně cca 8.místo na světě, 3,5% sv.těžby

avšak v roce 1966 - 171 mil.t. - 3. na světě po USA a SSSR, tenkrát asi

12% svět.těžby...

asi 2/3 těžby připadají na oblast kolem zálivu Maracaibo, druhým regionem

je oblast dolního Orinoka

dále se těží zemní plyn - 17,84 mlđ.m³, železná ruda -17,9 mil.tun

obl.dolního Orinoka -56 -

odhad zásob je na 135 let, černé uhlí - 2,1 mil.t., zlato - 1059 kg, bauxit, diamanty, rudy manganu a niklu, fosfáty, soli, síra, předpokládají se ložiska sádry, mramoru, mědi, rtuti, olova, magnezitu, i ... vzácná dřeva v tropických lesích, bohatství vodní energie, ..

Průmysl: jeho podíl na HNP je až 40%, včetně stavebnictví a energetiky, základem je těžba ropy a její zpracování až 23% podílu na HNP,